

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan popoldne, izvenredne in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati
petih vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, priljučno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema se podpisano in sadotno frankovano.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1'50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
12 mesecev	6 mesecev	in Ljubljani	po pošti	Din 240—	Din 360—
12	6	Din 240—	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6	3	120—	120—	120—	180—
3	1	60—	60—	60—	90—
1		20—	20—	20—	30—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakazilu.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Pašić ali Jovanović?

Kakor je bilo pričakovati, so se izjavili vsi opozicijski načrtni in naša državna kriza je prišla pred forum najmočnejše državotvorne stranke, ki gre preko demagoškega rovarjenja z mirno hladnokrvnostjo, kakor je šla pred leti preko vsiljenega ultimata k energični obrambi svobodne države. Opozicija je šla med krizo skozi vse faze sistematičnega razpada in oslabilenja njenih sil tako, da stoji v odločilnem trenutku pred javnostjo ne samo diskreditirana, temveč tudi skrajno oslabiljena in da mora iskati pomoči pri radikalni stranki, ki jo je doslej tako ljuto napadala, blatila in obrekovala. Že po ustanovitvi dveh blokov smo opetovano naglašali, da je opozicijski blok prehodna, zasilna tvorba na hitro roko sklenjena kupčija med strankami, ki programatično nimajo nič skupnega. To se je najlepše pokazalo sedaj, ko so te stranke v odločilnem spopadu z nacionalnim blokom retrirale in prepustile svojo usodo dr. Korošcu, ki naj reši, kar se še da rešiti. Značilno in morebiti tudi usodno za opozicijo je to, da je v osebi svojih šefov izgubila v zadnjem hipu vsako iniciativno in da je ostal edini strateg na parlamentarnem bojišču dr. Korošec, ki pa niti sam prav ne ve, komu zapoveduje in kakšne sile stoji za njim. Radič se je eliminiral iz te borbe sam s tem, da je prodal svoje seljake boljševiški internacionali, Spaho in Davidovič sta potpisnjem v ozadje, teren je prepustila slovenskim klerikalcem, ki pa tudi niso več tako bojevitni in pogumni, kakor so bili nekdaj. Opozicijski blok je torej dejansko že kapituliral. Programatično je dokazal vso svojo neenotnost, nemoč in nesposobnost za redno parlamentarno delo, taktično je reduciriral svoje sile na edinega dr. Korošca, kar potrjuje našo domnevo, da so klerikalci glavni iniciatorji vse protidržavne gonje in plemenskega hujkanja.

Zadnji adut opozicije je bila radikalna stranka. Dr. Korošcu je uspelo prepovoriti Ljubo Jovanoviča, da se zavzame za opozicijske stranke, ki bi rade v sedanji narodni skupščini dosegle večino in uveljavile svoje načrte. Kar velja za Ljubo Davidoviča, velja v tem slučaju tudi za Jovanoviča. Oba sta poštena, idealna moža, ki hoče ta po svojih močeh pomagati, da se končno odstranijo vse ovire na poti k mirnemu sožitju Srbov, Hrvatov in Slovencev, toda oba sta za naše razmere politično premalo poučena in zato ne vesta, s kom inna opravi. Ljuba Jovanović je šel v svoji dobri volji in politični dobrohotnosti na opozicijske

limanice in bila je velika nevarnost, da postavi radikalno stranko pred fait accompli s tem, da sestavi poslovno vladno še predno se sestane glavni odbor NRS. Opozicijsko časopisje je odkrito in brez ovinkov priznavalo politiko, ki leže opozicije na rešitvi krize pred sestankom glavnega odbora NRS. Ako bo prišlo do rešitve krize pred zborom radikalne stranke, bi bila zmaga opozicije toliko kakor gotova.

Toda v odločilnem trenutku je nadvladala disciplina, sloga in zavest težke odgovornosti, ki jo ima pred državo in narodom radikalna stranka. Ljuba Jovanović ni pristal na opozicijske intrige, ni izdal svoje stranke, ni šel v vladno z opozicijo, ne da bi stopil pred forum NRS, ki je edini kompetenten, da odločuje o tako važnih stvareh. Opozicija na čelu z dr. Korošcem je bila silno poparjena in deprimirana, ko se je pokazalo, da bo odločil o izidu krize glavni odbor NRS. Že to je dokaz, da opozicijski blok sam ne računa več z zmago. Do večera so bile njegove šanse ugodne, danes pa je splavala po vodi zadnja nada. Tako, kakor stoji stvari sedaj, bi bilo naravnost nesprejemljivo, če bi se radikalna stranka sploh še ozirala na kombinacijo, ki jih predlaga opozicija. Že včerajšnja seja glavnega odbora NRS je namreč pokazala, da je stranka kompaktna, da med Pašićem in Ljubom Jovanovićem ni nikakih načelnih diferenc, da torej ne gre za razkol radikalne stranke, ki bi edini lahko utrdil opozicijske pozicije. Ogrorna večina navzočih delegatov se je izjavila za Pašića. Značilna je izjava Ljube Jovanoviča, da ni prejel od kralja nobenega mandata za sestavo poslovne vlade. Očividno je šlo torej kroni le za razčlenjenje situacije, za ugotovitev, da-li je sedanja narodna skupščina delazmožna ali ne. Ljuba Jovanović se je lahko prepričal, da ljudje ki zahtevajo danes seljaško republiko, avtonomijo in revizijsko vidovdanske ustave, luter pa hočejo priseči kralju in ustavi svojo zvestobo, niso več sposobni za parlamentarno delo, ker jim nihče ne more zupati. Iz Pašićevega govora, ki ga pričujemo na drugem mestu se lahko vsako prepriča, da za jugoslovenski narod absolutno ne more biti kombinacije, ki bi eliminirala Pašića, odnosno nacionalni blok iz odločilnega sodelovanja v državni politiki. Taka kombinacija bi eliminirala iz naše državne skupnosti to, kar tvori njen temelj, njevo hrbenico, eliminirala bi delo državnega in narodnega edinstva.

Zato smo prepričani, da bo glavni odbor NRS izgladil difference med Pa-

Državotvorna linija Pašićeve politike.

Pašićev zgodovinski govor. — »Ali ste z nami za državo, ali za denuncijante, ki rujejo v Londonu in Moskvi proti naši državi?« — Pašić o Koroščevem volilnem proglašu. — Jovanović se podredi disciplini v radikalni stranki. — Kolosalen vtis na beografsko javnost.

— Beograd, 25. julija. (Izvirno.)

Včerašnja popoldanska seja glavnega odbora narodno-radikalne stranke pomeni najvažnejši dogodek v teku zadnjih dni. Vsi parlamentarni in politični krogi naše prestolice so z največjim zanimanjem pričakovali posvet in rezultate glavnega odbora, od katerih zavisí nadaljna usoda naše države. Vsekakor nastopi odločitev v sedanji krizi v glavnem odboru narodno-radikalne stranke, ki se je otvorila nekaj po 4. uri. Sejo je otvoril ministrski predsednik Nikola Pašić s kratkim nagovorom, na kar je pozval verifikacijski odbor, da poda poročilo. Verifikacijski odbor je priznal 70 pooblastil. Nato je g. Pašić, ki je predsedoval seji, izjavil, da imajo pravico govora in glasovanja le delegati s pooblastili, aktivni ministri imajo posvetovalen glas, seji pa smejo brez prava glasovanja prisostvovati narodni poslanci. Za tem je začel ministrski predsednik g. Pašić svoj veliki govor, v katerem se je dotaknil temeljnih vprašanj našega državnopravnega ter notranjopolitičnega življenja. Prisotni delegati so poslušali Pašićev govor z največjo pozornostjo. Najprej je ministrski predsednik obrazložil dogodek, ki so povzročili sedanjo situacijo. Glavna kriza še ni prebredena. V sejah dne 4. marca in 9. aprila je radikalni klub pooblastil vlado, da razvije svoj program v interesu naroda in države. Seje narodne skupščine so se odložile do meseca oktobra. 17. julija pa je podal ostavko vlade in predložil kralju z izčrpnim motivacijo. V glavnem bazira motivacija na sledečih točkah: Po verifikaciji Radičevih mandatov je vlada ostala brez večine. Vladi torej ni preostajalo ničesar drugega nego koalicijski ali nove volitve. V koalicijsko vladno nismo mogli stopiti, ker so volilne stranke iz opozicijskega bloka neiskrene in neresne. Tako so se n. pr. zakleli poslanci Radičeve stranke kralju in ustavi, nekaj minut nato pa vzklikali republiko in nadaljevali delo

šičem in Jovanovićem tako, da ne bo trpela stranka kot celota in da ostane edini izhod iz krize Pašić - Pribečević volilni mandat. Radikalna stranka bi stvorila veliko taktično napako, če bi izpustila iz rok iniciativno in pristala na katerokoli drugo kombinacijo. Do novih skupščinskih volitev mora priti že zato, ker se jih celokupna opozicija tako strašno boji.

proti državi in narodu v notranjosti in v inozemstvu. To pa je veleizdaja. Ostale opozicijske stranke molče na vse to in s svojim molkom odobravajo tako delovanje. Vseled tega so skrivni za kaznjiva dejanja. Z ljudmi pa, ki so skrivni za kaznjiva dejanja, se ne more iti v vladno. V motivaciji se nato izjavila, da so se te stranke izvolile na federalističnem in komunističnem programu. Če pa gredo v vladno, se morajo izneveriti temu programu, morajo priseči, da bodo čuvali ustavo in da bodo spreminile svoje dosedanje programe. To ni lojalno napram narodu, ki jih je izvolil. Zaradi tega je nasvetoval kralju, naj upošteva te razloge in da vladi volilni mandat, da se čuje suverena volja narodova, po kateri bo lahko nova vlada razvila svoj program. Kralj ni uvaževal ostavke, ker je hotel sondirati teren, ako se ne najde druga solucija. Naloga glavnega odbora je, da določi smernice radikalne politike. Tu je Pašić odkrito vprašal delegate: »Ali ste z nami za državo, ali pa ste za denuncijante, ki rujejo v Londonu in v Moskvi proti naši državi?«

Pašić je nato govoril o opoziciji, o njenih delih in metodah. Kraljevska vlada ima dokaze, da je razvijala Radičeva stranka razdorno propagando v vojski proti kralju in državi. Med vojski se je vzklikalo: »Živela republika!« Ali je to v skladu s mišljenjem lojalne pol. stranke? Dunajska vlada nam je sporočila, da Radičev ne da več azila, ker noče trpeti, da se kašijo priateljski odnosi med našo državo in avstrijsko republiko. Ako se izroči vlado opozicijskemu bloku in izroči vlada indirektno komunistom, se odpro široka vrata prevratnim elementom. Med nami pa je še veljaven zakon v zaščito države. Nato se je Pašić dotaknil nekaj podrobnosti avtonomističnega in federalističnega programa ter se posebno zadržal pri klerikalni stranki. Njen voditelj dr. Korošec zahteva samoopredeljenje, da dobi Slovenija lastno državo. Isto zahtevajo tudi Hrvati na podlagi svojega zgodovinskega državnega prava. Samoopredeljenju Slovenije pa bi sledilo neodložljivo samoopredeljenje še drugega naroda, ki živi tudi v Sloveniji. Končno bi prišlo do tega, da bi Slovenijo razdelili Nemci in Italijani.

S posebno ostrino je Pašić zavrnil proglašenje Koroščeve stranke in je izjavil, da bi stvar slabo služil proglašenje, v katerem se zahteva samoopredeljenje

Slovenije z motivacijo, da so Slovenci danes — sužnji! Na te Pašićeve besede so vsi prisotni z ogorčenimi vzkliki odklanjali klerikalno demagogijo. Kar se tiče Hrvatov, mora izjaviti, da hrvatsko historično pravo ne obstoja več, ker ga je uničila vojna in ga mirovne pogodbe niso priznale. Hrvati se torej lahko sklicujejo samo še na samoopredeljenje po prirodnem pravu (ius naturale), a na isto pravo bi se lahko sklicevali Madžari, Nemci itd., v prvi vrsti pa Srbi, ki žive na Hrvatskem in ki so to državo ustanovili.

Pri tej priliki je Pašić pokazal najnovejšo etnografsko karto in je pokazal na hrvatske kraje, odnosno na kotare, kjer živijo Srbi v znatnem številu, povdarjajoč, da bi bilo na Hrvatskem samoopredeljenje po etnografskem principu docela nemogoče. Isto velja za samoopredeljenje po geografskem principu.

Kar se tiče federativnega principa je ta princip nevaren za eksistenco države, ker bi se n. pr. Bosanci nikdar ne podredili Hrvatom. Nevaren pa je ta princip tudi za Južno Srbijo, za Vojvodino in pa za druge kraje. Zato morajo biti tišči, ki čuvajo velike uspehe in svetlinje naše preteklosti in našo državo, nasproti temu principu. Ostaja torej samo to, da čuvamo državo, ki jo imamo, da smo vsi ena država z enakimi pravicami in z enakimi dolžnostmi. Pašić veruje v zavest našega naroda, ki bo znal odločiti, kaj je dobro za našo državo in kaj ni. Narod je suveren, on naj odloči, on naj najde pravo pot.

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 25. julija. Sprejeto ob 12.
Devize: Curih 15.535—15.635, Pariz 433.50—438.50, Praga 249.70—252.70, New York 83.80—84.80, London 870.25—873.25, Trst 368.40—368.40, Dunaj 0.118975—0.120375
Valute: Lira 359.50—362.50.

Banki: 7% invest. posoj. 1921 65.25—65.75, 24% dr. renta za ratno šteto 119—120.50, Centralna banka 32—34, Hrv. es. komptna banka 124—126, Kreditna banka, Zgb. 123—127, Hipotekarna banka 62.5—63, Jugobanka 113—114, Praštediona 915—920, Slavenska banka 110, Eksploatacija 113—118, Sečerača, Ostjck 1000—1005, Isis d. d. 68, Nihag 80—89, Gutman 740—755, Slavonija 92—94, Strojne tov. 150, Trboveljska 480—505, Vevče 140.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih, 25. julija. Današnja borza: Beograd 6.40, Praga 16.17, Newyork 543.375, London 23.95, Pariz 27.90, Milan 23.55, Berlin 1.30, Dunaj 0.00765/2.
— Trst, 25. julija. Predborza: Beograd 27.55—27.425, London 101.70—101.90, Pariz 118.50—119, Newyork 23.05—23.15, Curih 426.50—426.50, Dunaj 0.0825—0.0827, Praga 68.50—68.75.

VLADIMIR LEVSTIK:

Kri na jeklu.

Žensko ljubiti in žensko imeti je dvoje, kar svet stoji. Pomni to, ki pišeš romane — pomni zlasti, kadar jih sam živiš! Ljubezen je vedno tvoj sovražnik. Lahko ga je odbijati, dokler mu ne daš planiti v svoj zakop; ko si ga spustil noter, ga ne iztiraj več, ne da bi ti odnesel dobrošno krpo kože. Meni je ni ostalo niti toliko, da bi si berač sramoto pokril. Da, po nešteti ljubicah je izkupil končno tudi stari grešnik Matič svojo prvo resnično ljubav. . . . Več kako sem sanjaril: če bi mi ukazala, naj jurišam sam, kakor sem, naj strašnejšo trdnjavo tega sveta, zapodil bi se brez pomišljanja; Jelva bi gledala, kako brizga kri iz mojih žil, in jaz bi okusil v tistem trenutku več slasti, nego bi mi je mogla dati ona v najboljši žarkem objemu!

Dobra je bila z menoj zelo, čeprav me nikoli ni bodrila in niti ni pokazala, da sluti, kako je z menoj. Moje nerodno dvorjenje je menda smarala za lahkomišelnost, ki jo počenjam iz slabe navade in brez posebnega namena. Ko sem začel pred njenimi očmi pet, šest ljubimkanj, nekaj da bi jo spravil iz ravnotežja, nekaj da bi se izpametoval, me je svarila kakor angel varuh: nikarite!

6 In jaz sem jo poslušal kakor okaran dečko — saj sem itak čutil, da zame ni več ženske mimo nje . . .

In še nekaj je stalo med nama: senca Andreja Dobnika. Zdi se mi, da sem ga sovražil tiste čase, akoravno je bil on povod, da mi je postala naklonjena: bil je obenem kriv, da mi ni mogla postati več. Najbrže se je v svojem gorju skesala pred njim in mu je postavila na dnu srca oltar spokornega češčenja. Na ta oltar je meril Stoklas, dobro vedoč, da je nič ne oskruni huje od kamna, ki pade nanj!

Groza me je obhajala nad početjem tega človeka. Ponižal jo je, vlekel jo v blato svoje lastne nizkosti, brcal jo v sree in dušo, da je bilo že vse izranjeno, karkoli je bilo svetega v nji — in hkratu me je uprav tiščal k Jelvi, zakrivaje si oči z obema rokama, samo da bi nama pokazal, kako je slep.

»Dobnik! . . . Dobnik! . . . Dobnik! . . . To ime je viselo na vsakem jermenu njegovega biča. Nekoč se ji je pri taki priliki podedila solza. Ženske solze, prijatelj, so slana voda, dokler jih je mnogo; ena sama pa, dolgo zadrževana, ki se vendar utrne — tista, brate, je kri iz najgloblje rane srca. Vstala je in molče odšla iz sobe; šele čez minuto se je začel izza drugih ali tretjih vrat udavljati stok, podoben stoku človeka, ki ga zakolješ ali ustreliš naravnost v koren življenja, tako da niti ne utegne zavpiti. Prsti so se mi

razkrečili, da bi ga zadavil, in vem, da mi je glas trepetal, ko sem rekel:

»Oprost! . . . kaj ti je prav za prav do nesrečnega Dobnika, da jo venomer zbadaš z njim? Vse to ni meni nič mar, gotovo da ne; a kot tretji, postranski človek ti priznam, da je dolgačas poslušati vekomaj isto . . . Ali si zmerom tak ali samo vprico drugih ljudi?«

»O, zmerom, zmerom!« se je zarežal lopov s porogljivo nedolžnostjo. »Saj ne mislim nič hudega. To je majhna zakonska šala, razposajenost z moje strani; le ona jo je sklenila smatrati za kaj vem kakšen zločin. Poznaš jih, prijatelj, in jih vendar ne poznaš: z obrazom se ti kremži, a s srcem se smeje, da bi kar umrla od tistega smeha . . .«

Da bi kar umrla od smeha . . . Prokleti cinik! Dvignil sem oči in sem mu jih zapilil v vampirska zrkla; toda izvil se je kakor riba.

»In kaj mi hoče, prosim te? Ali ji ne ustrezam v vsem? Ne hodim z njo, kamorkoli ukaže? Reci, ali ji ne nastiljam razkošja tri pednje na debelo? Ne plačujem oblek, dragocenosti, slik in knjig, ki jih nabavlja? . . . Bog ve, da me stane dovolj. Obožavam jo in se žrtvujem zanjo, ona pa . . . Tako se vede, da mora vsakdo misliti: tiran, krivnik, volkodlak, svet mu ne premore enakoga . . . Daj, Matič, zini kako besedico zame. Tebe poslušam. Dober si ji za vse Rockefellerjeve milijarde . . . v navrstvenih akcijah, he, he, he!«

Norčeval se je. Dolgo sva se gledala, minuto ali še delj. Ne moje oči niso tajile, ne njegove. Toda Stoklas se ni izpovedal in jaz mu nisem pljunil v obraz. Ostal sem . . .

Včasih me je grabilo, da bi se razjokal od sramu. Cel zaljubljen paže sem postal, samo kratke hlače je trebalo še obuti . . . Strahopetnost, porečeš? Navrstvenost, ki se je čudežno našla v kotičku moje grešne duše? Le smej se, brate! Da, res sem časih sanjaril v svojem brezumju, kako bi razbil to nemogočo zvezo; kako bi z drznim, vratolomnim obratom uredil vso stvar tako, da bi bilo zanjo prav, in morda celo . . . Ali sem bil mar prester? Tako pokvarjen in pogubljen, da je nisem bil vreden, niti ako bi do smrti delal pokoro ob njenih nogah? . . . Smej se, zakaj resnica je! A baš ta Matič, ki zdaj pije s teboj in pripoveduje budalosti, je bil dolgo preveč kreposten in preboječ, da bi kar tako položil svojo nečisto roko na bankarjevo jetnico in bi ji velel: »Pot v tvoje odrešenje in v tvojo — v najino srečo gre baš skozi moj objem! . . . On, ki ni z brkom mrdnil v najhujši svinčni toči, je dolgo trepetal pred mislijo, da bi se utegnil težki križ, katerega je nosila ta ženska v dozdnevem svetništvu, ob prvem prepovednem dotiku izpremeniti v prav tisti vsakdanji gnus, sredi katerega sem — in še bom! — spoznal, imel in zavrgel toliko povprečnih, botljevih in bedastih bab . . . Netakar, dej viden!

Radikalna stranka tudi lahko gre v opozicijo, ker ni treba, da je vedno na vladi. Naj še druge stranke prevzamejo odgovornost za državno upravo. Svoj govor je Pašič zaključil z apelom na suverenost naroda, ki naj odloči o bodoči usodi. Pašičev govor je napravil na prisotne izredno globok vtis. Njegove zadnje besede je zbor sprejel z burnim ploskanjem vseh prisotnih delegatov in poslancev. Čuh so se vzklili: »Pojdimo v opozicijo, pojdimo na volitve!« Splošno je prepričanje, da je ministrski predsednik Pašič s tem svojim logičnim in idejno utemeljenim govorom zagotovil popolno zmago in da bo glavni odbor narodno-radikalne stranke na eklatanten in manifestacijski način odobril Pašičevo politiko.

Za Pašičem je dobil besedo skupščinski predsednik Ljuba Jovanović. Izjavil je, da ni sprejel od kraja nobenega mandata za sestavo vlade. Šefi opozicijskega bloka so govorili kralju, da je parlament delazmožen in da je mogoča delavna vlada. Raditega je vladar konzultiral Jovanoviča in mu naročil, naj se prepriča, ali je mogoče delo v sedanji skupščini. Jovanović je izjavil, da ostaja zvest načelom radikalne stranke in da smatra vsako sodelovanje z Radicevo stranko za nemogoče. V ostalem pa je smatral za svojo dolžnost, da se na vladarjev poziv razgovarja o delazmožnosti parlamenta. Naglašal je, da stoji trdno na vidovdanskem ustavi. Pojasnjeval je koalicio z dr. Korošcem. Dr. Korošec ne zahteva nič, kar bi bilo proti ustavi. Nato je Ljuba Jovanović hvalil Pašiča kot državnika, ki je soustvaril našo državo in je povdarjal zlasti njegovo zvestobo napram ustavi. Jovanovićev govor je zbor sprejel silno hladno. V debati, ki se je razvila po govorih obeh govornikov, so razni delegati izrazili svoje nezadovoljstvo, da je Jovanović iskalo zveze z opozicijskimi strankami in

zastopal popolnoma nedoločeno državno politiko.

Nato se je seja glavnega odbora zaključila ob 20. in se nadaljuje danes ob 10. dopoldne. Med delegati, ki so se prijavili, da replicirajo na Jovanovičev govor, se nahajata tudi delegata iz Slovenije dr. Sajovic in dr. Ravnik, ki bosta zavračala Jovanovičev predlog za kooperacijo s klerikalci in mu predložila položaj v Sloveniji, ki Jovanoviču ne more biti znan.

Vtis je splošen, da glavni odbor ne odobri Jovanovičeve akcije. Sicer pa je odbor odobral neke odstavke Jovanovičevega govora, n. pr. odstavek, kjer je govoril, da ne bo storil ničesar brez odobranja stranke. Takisto so delegati tudi ploskali Jovanoviču, ko je naglašal, da morajo historični dogodki od 1. 1919 preko vidovdanske ustave do današnjih dni ostati za vse čase neizpremenljivi, in ko je počrtal velike državniške sposobnosti ministrskega predsednika Pašiča in njegove zasluge za vse, kar je dobrega v državi. Prav tako je izzvala splošno odobravanje Jovanovičeva izjava, da se oseba stakimi zaslugami za našo državo, kot je ministrski predsednik Nikola Pašič, ne sme umazati z nobenimi intrigami. »Samouprava« povdarja, da resolucija glavnega odbora ne bo v prilog rešitvi opozicijskega bloka od posledic njegovega protinacionalnega dela.

Celokupna beogradska javnost je po včerajšnji seji glavnega odbora prepričana, da zmaga državotvorna ideja in veliki politični pravec ministrskega predsednika Nikole Pašiča. V krogih opozicijskega bloka je zavladala velikanska poparjenost, ker so se izjale vile nade, ki jih je opozicija stavila v Ljubo Jovanoviča. Goto je, da izide radikalna stranka iz sedanjega konflikta ojačena in da ostane še nadalje odločno političen faktor v naši kraljevini.

Odločitev v glavnem odboru NRSS danes popoldne.

Večina govornikov za politiko Nikole Pašiča.

— Beograd, 25. julija. (Izv.) Danes ob 10. se je nadaljevala razprava v glavnem odboru NRSS. Govorilo je 9 govornikov. Delegat Ilija Ilić iz Prokuplja se je priključil politiki Nikole Pašiča, takisto je zahteval drugi govornik, nar. posl. Stevan Nesić, naj gl. odbor usvoji politiko ministrskega predsednika. Tretji govornik Draža Petrović iz šabaškega okrožja je zahteval nove volitve. Dušan Trbojević iz Like je plediral za edinstvo stranke. Nato je povzel besedo minister za socialno politiko, Nikola Uzunović, ki se je z neobičajnim povdomom priključil politiki Nikole Pašiča in zahteval nove volitve. Njegova izjava je zbor poslušal z veliko pozornostjo. Dolmatinec Ivan Sajić se je izjavil za Pašiča. Enako delegat iz Čačka, Zika Pajić, ki je celo

zahteval, naj radikalna stranka prestopi v opozicijo, ako se ji odreče volilni mandat. Za Pašiča je govoril tudi delegat dr. Dušan Grgin iz Vojvodine. Edino zagrebški delegat, nanovo pečeni radikal in bivši zajedničar dr. Gmerner je govoril za politiko Ljube Jovanoviča. Seja se je zaključila ob 12. Popoldne ob 16. se nadaljuje seja glavnega odbora, kjer nastopijo tudi slovenski delegati dr. Ravnik in dr. Sajovic. Oba odklanjata klerikalno koalicio in bosta podprla politiko Nikole Pašiča. Tekom današnjega dopoldneva se je počel splošen vtis, da izide iz sedanjih krize kot sigurni zmagovalci ministrski predsednik Nikola Pašič in da se bo naša bodoča notranja politika ravnala po pravici, ki jih je osvelil državnik s tako zgovornostjo razvil na včerajšnji seji glavnega odbora.

poljedelskemu ministru in bi služila za ščit ribolova. Rasmusel upa, da v treh do štirih letih ne bo več vojaka na Danskem. S pomočjo te svoje vojaške reforme upa Rasmusel, da prišteje letno 12 in pol milijonov funtov.

Vsi mestni odbori Orjun!

Došli so veliki znaki za kalpake
4773
PETER CAPUDER.

Politične vesti.

— Dr. Korošec in Ljuba Jovanović. »Slovenec« s posebnim veseljem sledi svoje somišljenike, da sta postala Korošec in Ljuba Jovanović zadnje čase največja prijatelja. Pod pompozim naslovom »Dvoboj med Pašičem in Jovanovičem« opisuje včerajšnji sestanek glavnega odbora NRSS. V tem poročilu lahko najde tudi slepa kura klerikalno Ahilovo peto. »Slovenec« imenuje zgodovinski govor Nikole Pašiča »nameniti stavki«. Sploh se vidi, da bi najraje utajil Pašičeva izjava in njegovo ostro kritiko opozicijskih demagogov. Neprijeten mu je zlasti odstavek o Radicevem izdajstvu. Pač pa »Slovenec« z navdušenjem ugotavlja, da je Pašič v govoru sicer obdelaval, vendar pa večkrat omenjal dr. Korošca. Iz tega sklepa »Slovenec«, da ima kombinacija Korošec-Jovanović največ nade na uspeh. Kako skromni so postali klerikalci! Drobtinica s Pašičeve mize jim je dokaz, da se niso politično mrtvi. Mi smo že včeraj povedali, da preostaja klerikalcem samo še četrta kombinacija iz treh prstov. V Jovanovičevem govoru je moral »Slovenec« pogoltniti voljo jagoda. Prav nič se ne jezi, da stoji Ljuba Jovanović trdno na Vidovdanskem ustavi. Se ni dolgo tega, ko bi ga »Slovenec« za tako izjavo besno napadel. Druga grenka porcija, ki jo je moral prebaviti »Slovenec«, je izjava Ljube Jovanoviča, da nikakor neče izstati razkola v radikalni stranki. Baš ta težko pričakovani razkol je bil zadnja adut v Koroševih rokah. Navzlic temu pa se »Slovenec« strašno ogreva za Ljubo Jovanoviča, ki je govoril celo o dr. Koroševu iskrenosti in zaslugah za postanek naše države. Ta iskrenost je tako dvomljiva, tako fiktivna in neverjetna, da moramo obžalovati G. Ljubo Jovanoviča, če jo je res omenjal. Še bolj ga moramo obžalovati, če je res prepričan o Koroševih zaslugah za Jugoslavijo. Naravnost sijajno spricevalo iskrenosti daje »Slovenec« Korošcu v naslednji stavku, kjer govori iz ust Ljube Jovanoviča o potrebi sodelovanja med radikali in Korošcem. Če radikalna stranka še ni izgubila svojega zdravega smisla za politiko, se bo lepo zahvalila za sodelovanje z ljudmi, ki so jo do zadnjega časa tako brezobzirno blatili in obrekovali. — Ko je tako srečno prejadral preko včerajšnje seje glavnega odbora NRSS, ki je v nasprotju z njegovim zavijanjem jasno pokazala, da je polom opozicije gotova stvar, se tolaži »Slovenec«, da je situacija za Jovanoviča »čista. Tudi za nas je že čista! Včasih so molili klerikalci: Kuge, lakote in vojske reši nas, o Gospod! Danes pa kleče pred radikalno stranko in ključjo: polom in politične smrti reši nas, o Ljuba Jovanović! Pa ne bo nič s to molitvico. Polom je že tu.

— Kadar so klerikalci v stiski, piše »Slovenec« zelo čudne uvodnike. Človek bi mislil, da mora zdaj najbolj rohneti, ko je vendar jasno, da gre tigorah v Beogradu za glavo. Toda glej spaka, temu ni tako! »Slovenec« je kar naenkrat zabredel v svetovno politiko, kjer meša in gnete svoje nazore tako, da končno sam ne ve, kaj bi rad povedal. Menda se pripravila na 10 letnico dogodka, ki je bil začetek konca klerikalne strahovlade. Imeniten je konec »Slovenčevega« uvodnika, kjer čitamo, da je treba ob desetletnici velikega klanja ugotoviti, da je vojna barbarški zločin. Žalosten ostanek najtemnejših epizod človeštva. — Eh, farizeji in našemljeni pacifisti, kje ste bili s svojo sodbo o vojni taktiki, ko ste s križem blagosiljali orožje in s prižniti agitrali za vojno proti Srbiji in Rusiji? In kje je bil vaš »pacifizem« takrat, ko je dr. Korošec napovedoval državljansko vojno?

— Albanska provokacija. Jugoslovanski član razmejne komisije v Albaniji je odpotoval iz Debre, ker so mu albanski komite v prisotnosti albanskih oblasti pretili s smrtjo. Lepe razmere! — Poljski zunanji minister. Predsednik republike poljske je imenoval grofa Aleksandra Skrcynskega za zunanjega ministra. — Fašistovska stranka spreminja svoje stališče v Matteottijevem procesu. V stališču fašistovske stranke napram Matteottijevemu procesu je nastal preobrat. Faš. posl. Farinacci, ki je najprvo odklonil zagovor morilca Duminija, je napisal državnemu pravdniku pismo, v katerem je javila, da prevzema zagovor morilca Duminija z ozirom na to, da so socialistični poslanci prevzeli zagovornišvo civilnih strank, to je

Matteottijeve vdove in otrok in da prepreči namene fašistovskih nasprotnikov, ki hočejo izbrati Matteottijev proces proti fašistovski stranki. Istočasno objavlja posl. Giunta v rimskih listih dopis, v katerem poroča, da je svoj čas vzel posl. Matteottija v zaščito, ko je teden pred umorom iz svoje pisarne opazil, da zasledujejo neke osebe posl. Matteottija, mu je ponudil svoje spremstvo, ki pa je spremstvo odklonil. Giunta naglašja, da je vedno zastopal stališče, naj se ne izvaja nasilje brez povoda in smotra. Napram nasprotnikom se je vedel kavalirsko. L. 1920. je v Trstu rešil glavnega urednika »Lavoratore«, na Reki Zanello ter pozneje samega voditelja italijanske ljudske stranke Don Sturza pred napadi. (Koliko veljajo taka zagotovila posl. Giunta, vedo najbolje Slovenci v Italiji, proti katerim je izvajal največja grozodejstva, požige in tudi umore!)

Ličen & Co

ZASTOPNIKI DOMAČE INDUSTRIJE

BEograd, Kolarčeva 7. Tel. 19-17.

Julijska Krajina.

— O zrelostnih izpitih slovenskih učil. teljščnikov v Vidmu prihajajo gorostasna poročila. Dijaki so imeli vsa leta za učni jezik slovenščino, pred komisijo pa se je vršilo vse izpraševanje samo v italijan. skem jeziku. Iz slovenščine sploh niso bili izprašani. In tudi slovenske pismene naloge niso dobili. Dijaki seveda niso znali italijanske terminologije, zato je komisija prišla z izpraševanjem s pomočjo tolmačev. In to pri zrelostnih izpitih! Kot tolmača sta služila neki beneški Slovenec in neki profesor iz Gorice. To je bila zbežnost in popolnoma napačno prevajanje! Nekateri člani komisije so si dovolili napram nesrečnim učiteljskim iz Tolmina celo predrzne šale. Nov kulture škandal. mo. goč samo v Italiji!

— Slov. akad. fer. društvo »Balkan« je imelo v Tomaju na Krasu svoje redno zborovanje. Obisk je bil dober. Po nagovoru predsednika je podal tajnik podrobno poročilo o delovanju odbora in društva sploh. Novemu odboru je priporočal, naj posveti večjo pažnjo društvenim vprašanjem in članom je oblagal na srce, da naj se brigajo z vso vnamo, da bodo doseženi društveni cilji. a predsednika društva je bil ljubljen akademik Dolhar. Poslanec dr. Wilfan je pozdravil društvo pismeno, želel mu uspeha. Sledili so še drugi pismeni pozdravi. Društvo »Balkan« je dobro organizirano in mladina v njem riča, da se bo nadaljevalo delovanje v prid bodočnosti našega naroda v Primorju z vso gorečnostjo.

— Na Kotovelu se je vršil ustanovni občni zbor poveljskega društva. Udeležilo se ga je veliko število fantov in deklet iz tržaške okolice. Društvo otvoril v kratkem tudi predavanja iz narodnega gospodarstva, zdravstva, vzgoje in slovstva. Novo društvo »Kotovel« nastopi s svojimi izurjenimi pevec prvih dne 27. tm.

— Tržaško planinsko društvo priredi v soboto izlet na Nanos.

Zadnja prilika.

V najmerodajnejših angleških krogih se z napetostjo debatira o pričeti veliki konferenci, ki je pomembnejša nego vse od versailskega miru dalje. Od njenega izida je odvisno, ali bo vladal v Evropi v bližnjih letih mir ali nemir, red ali nered, ali se javno ali latentno vojno stanje zadnjih let ovekoveči ali ne? Milijoni ljudi pričakujejo z nestrpnostjo, kakor takrat, ko se je peljal Wilson preko morja, najslavnejši mož svojega časa, ker je dal izraza najglobljiemu hrepenenju ljudi po miru in spravi, po veri na zmago pravičnosti in razuma nad sovraštvi in strastjo in je obljubil, da opraviči to vero.

Za potrebni sporazum ni bila konstelacija v zadnjih letih še nikdar tako ugodna, kakor je danes. V Angliji je na krmlu mož, ki stremi po miru ne samo iz praktičnih razlogov, temveč tudi radi miru samega. Na mesto advokata Poincaréja, ki je trdovratno vztrajal pri svojih nazorih, je poklicala večina francoskih volitev njegovega antipoda Herriota na čelo vlade in nikjer ni nobenega dvojnega o njegovi odkritosrčnosti in poštenosti mirovni volji. Most je izgrajen. Gorje onemu, ki bi ga podrli in varal še enkrat upanje ljudstev!

Ako se sedaj ne doseže nikakega sporazuma, potem bosta vladala v Evropi za nedogleden čas nasilstvo in strast namesto pravice in zakona in razsodni elementi se ne bodo mogli ne v Nemčiji pa tudi ne v Franciji ubraniti nacionalistične poplave. V najvišjem interesu vseh, ki so dobre volje, je, da se dobi rešitev še obstoječih diferenc in da vsi udeležniki sprejmejo Dawesov načrt. Naloga sicer ni lahka, toda sporazum niso na poti nepremagljive ovire. Ako je uveljavljen Dawesov načrt, doseženo 800-milijonsko posojilo in s tem gospodarski mir zopet vzpostavljen, potem se ne bo smel nič brez težkega vzroka spodtikati nad tem, ne da bi se izpostavil najostrejši kritiki javnega mnenja na vsem svetu.

Darujte za sokolski Tabor!

Pismo iz Kočevja.

V Kočevju, 23. julija.

Te dni je svignila po časopisih vest, da se je za občinske volitve v Kočevju sklenil dne 12. t. m. sporazum med vsemi slovenskimi strankami in da je trdna slovenska večina za vsak slučaj zasigurana. To je res in ni res. Res se je sklenil in podpisal sporazum med vsemi za volitve v poštve prihajajočimi strankami (NRS, JDS, NSS in SLS); toda ta sporazum je ostal le na papirju, ker pri SLS ni bilo prave odkritosrčnosti. Kot ta stranka v Kočevju in na Kočevskem sploh malo pomeni, za zgago in zdražbe delati v narodno-mešanem ozemlju je pa močna dovolj. Krajevni voditelji v Kočevju samem so bili za sporazum in so po daljšem oklevanju nanj tudi pristali. Zato pa je župnik in poslanec Škulj iz Dolenje vasi pri Ribnici s pomočjo nekoga Josipa Šeška — bivšega hudega naprednjaka — poskrbel za 50 podpisov in vložitev liste in sporazum je postal vsled navidezne nediscipliniranosti klerikalcev brezpredmeten. Klerikalcem so seveda priskočili na pomoč razni zgubljeni NSSarji, zlasti železničarji, ter s tem srečno dosegli, da se je slovenska fronta v Kočevju razbila. Oboli špekulirajo na več sto glasov in s tem na nekaj več mandator kot pa bi jih bil dal podpisani sporazum. In tako imamo danes za občinski svet volitve, ki se vrše 7. septembra t. l., vložene štiri liste: radikalno - demokratsko (I.), klerikalno-malkontentsko (Šeško-Medved II.), nemško gospodarsko (III.) in oficijelno klerikalno (IV.).

Stvar pa ni tako huda kot izgleda. Vseh volilcev je 697. Od teh je 285 Nemcev. Računati je za udeležbo 500 volilcev. Ker je 25 mandator, odpaše na 20 glasov en mandat. Priznani nemški discipliniranosti je računati na 11 mandator, dočim bi bili pri sporazumu zadovoljni z devetimi. Dve tretjinska večina znaša 17 mandator. Brez nemških glasov bi torej tudi za slučaj sporazuma ne bilo dvotretjinske večine v mestni hiši, ker bi bili Slovenci razpolagali v tem slučaju s 16 mandati, za slučaj volitev bodo pa le s kakimi 14 ali kvečjemu 15. Brez sodelovanja z Nemci torej priložnosti mestni občinski zastop sploh ne bo delazmožen. Razlika je le ta, da bi bili za slučaj sporazuma stali vsi Slovenci kot en blok nasproti nemški manjšini ter bi bili stali pogoje sodelovanja, da se izognejo Nemci event. gerentstvu, sedaj bodo pa Nemci relativno najmočnejša grupa ter bodo svobodno izbirali med slovenskimi strankami, katero hočejo za sodelovanje. S tem je podana nevarnost konkurence in licitacije nazdol. Zdi se pa, da je po znanih marčnih volitvah v mestno premoženjsko upravo jela tudi v dosedaj bolj nedostopnih nemških krogih prevladovati treznost in previdnost; uvidevajo, da se z glavno ne pride skozi zid. Druga najmočnejša grupa bo predvidena radikalno-demokratska; računa na ca 8 mandator. Njen cilj je, zagurati trezno in pošteno lokalno upravo ter rešiti povoljno vedno večje naloge, ki jih stavlja močno industrijska in narodno mešana kočevska mestna občina. Ta mandat so ji volilci na javnem volilnem shodu dne 28. junija izrečno dali s povdarjenim navodilom, da se mora zagotoviti delovna dvotretjinska večina ter so v ta namen pooblastili prvih 8 kandidatov. O namerah klerikalcev in njih pomagačev se pa ne sliši dosti.

Poizvedbe.

— Poizvedba. Dama, ki je bila v ponedeljek dne 21. julija priča tramvajске ne-zgode pred Čadežev trgovino na Mestnem trgu ter spremila deklico Pod Trnovo, se prosi, da javi svoj naslov očetu deklice, Alojziju Mauerju, Zelena pot št. 18.

Današnje prireditve v Ljubljani.

Trg Tabor: Ob 19. (7.) nastop mednarodne pariske vrste. — Koncert godbe dravske divizije.
»Kino Tivoli«: »Pod vročim pasom« (Harry Picl).
»Kino Ljubljanski dvor«: »Fattyjevi mliljoni«.

Nočno lekarniško službo imajo:

Milan Leustek, Rešaljeva cesta 1.
A. Bohinec, Rimska cesta 1.

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/I.
Belgija: Urad Ljubljanskega veleposl. Avstrija: Turjaški trg 4/II.
Francija: Dunajska cesta (Ljubljanske kreditna banka).
Italija: Zrinjakeva cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.

* Absenija dobi nazaj svojo cesarsko krono. Angleški kralj je pri sprejemu etopškega prestolonaslednika prince Makone. na povedal, da podari cesarici Juditi v Abseniji krono cesarja Teodora, kateremu je bila odvzeta po vojni v Makdaji 1. 1868. Ta zgodovinska relikvija je bila 1. 1869. postavljena ob vltodu k muzeju Viktorije in Alberta v Londonu. Raz Tafari se vrne domov ves srečen s poročilom o povratni cesarske kroni.

Sovjetske zarote v Beogradu?

— Rim, 25. julija. (Izv.) Iz Beograda poročajo, da je tamonjska policija na ovadbo neke ruske princeze odkrila široko zaroto, ki jo je vodil nedavno tega aretirani načelnik ruskega oddeljenja pri policiji v Beogradu Tarasjevič. Zarotniki, ki so stali v tesnih zvezah s sovjetskimi oblastmi, so pripravljali atentat na kralja in na ministrskega predsednika Pašiča. Preiskava je baje tudi dognala, da je Tarasjevič sodeloval tudi pri umoru bivšega notranjega ministra Draškovića. Kaznovanost je bilo več uradnikov zunanjega ministristva, ker niso dovolj pazno nadzirali rusko oddeljenje.

MARIBORSKI RADIKALI PRI PAŠIČU.

— Beograd, 25. julija. (Izv.) Včeraj je ministrski predsednik Nikola Pašič sprejel mariborskega delegata tamonjske radikalne organizacije dr. Ravnika in Tavčarja, ki sta vložila pri predsedniku NRSS odločen protest proti dr. Ravničarju, ki je na lastno pest nastopil v Beogradu ter v imenu slovenskih radikalov plediral za zvezo s slovenskimi klerikalci. Delegata sta predložila ministrskemu predsedniku, kaka situacija bi nastala v Sloveniji, ako se tu uvede zglasni klerikalni režim.

JUŽNI ŽELEZNIČARJEM SE IZPLAČAJO PREDUMJI.

— Beograd, 25. julija. (Izv.) Ministr. šter soobčarja dr. Svetislav Popović je izdal naredbo, da se izplačajo predumji železničarjem bivše Južne železnice.

FAŠISTOVSKI SVET IN ZADRUGE.

— Rim, 24. julija. (Izv.) Veliki fašistovski svet, ki je zboroval 3 dni, je sinoči zaključil svoje zborovanje s pravno o tehniških svetih in delavskih gospodarskih organizacijah. Zadrugne ene province se združijo v provincialno zvezo. Tajniki teh zvez dobe sedež v provincialni politični organizaciji fašistovske stranke. Poel. Farinacci je fašistovski svet deligiral kot komisarija v odbor fašistovske železničarske organizacije.

FRANCOSKO-SOVJETSKA KONFERENCA?

— Pariz, 24. julija. (Izv.) Zunanje ministristvo demantira poročilo »Morningpost«, ki poroča, da namerava ministrski predsednik Herriot radi priznanja sovjetske Rusije sklicati posebno francosko - rusko konferenco.

HERRIOTOV PROTEST.

— London, 25. julija. (Izv.) Na včerajšnji seji antantnih delegatov in predsednikov komisij je izbruhnila križa. Herriot je zavračal zahteve kreditorjev in izjavil, da Francija ne bo nikdar popustila v točkah, ki se tičejo suverenitete in svobode Francije. Glede kompetence reparacijske komisije je zastopal Herriot stališče, da se dosedanja polnomočja komisije na noben način ne smejo omejiti in da se naj generalni plačilni agent, zastopnik obligacijskih lastnikov in amerikalski delegati pritegnejo v reparacijsko komisijo samo s posvetovalnim glasom, ki bi pa ne smelo odločati o prestopkih Nemčije. Francija mora imeti v reparacijski komisiji večino, ker tvorijo njene reparacijske zahteve nad 50%.

JAHALNE TEKME NA OLIMPIJADI.

— Pariz, 24. julija. (Izv.) Definitivna klasifikacija jahalnih tekem še ni gotova, ker manjkajo poročila neklih kontrolnih postaj. Prvo mesto zasede po vsaj priliki Itali Jan Alvisi, drugo Rigon, Francoz, tretje Nossan, Belgija, četrto Ehr, Švicar, peto Jon, Čehoslovak.

RAZOROŽITVENI NAČRTI NA DANSKEM.

— Kopenhagen, 24. julija. (Izv.) Danski socialno-demokratski obrambni minister Rasmusel je izrekel v nekem intervjuu upanje, da se mu v kratkem posreči popolnoma odpraviti armado in mornarico. Svoj načrt bo predložil parlamentu še v slednji seji. Odločitev naj bi padla potom ljudskega glasovanja. Temeljna misel njegovega načrta predvideva ustanovitve rezervnega poljiškega kora, ki bi štel 7000 moč. Ti vojniki bi se izvažali v treh do štirih mesecih in bi se lahko mobilizirali v potrebi tekem 24 ur. Kor bi vršil obsejno policijsko službo. Enaka pomorska policija bi se podredila

Prosveta.

Sarah Bernhardt o gledališki umetnosti.

(Konec.)

»Razmerje med igralcem in občinstvom, prvi dalje Sarah Bernhardt, ni vedno odvisno od talenta. So igralci brez talenta, ki imajo velik uspeh; drugi ne morejo postati popularni, dasi so talentirani in tehnično rutinirani. Pri tem se vedno spominjam nagrade, ki jo je podelil konservatorij moji prijateljici Mariji Lloyd. Nazivlje monotonni izgovorjavi in leni dikciji je dobila nagrado. Bila je visoke postave in lepota njenega telesa je menda odločila o nagradi. Njene velike črne oči so se smehljale same od sebe, njena majhna in okrogla usta so se držala neprestano na smeh, njen nos je bil tako mikaven, da je moral vzbuditi občudovanje. Vrat je imela dolg in bel. Dasi so ji nagrado za lepoto in žari je bil prepričan, da je nagradil njen talent. Igralec, ki ima lepo postavo in dober nastop, ki imponira občinstvu takoj, ko stopi na oder, je lahko prepričan, da bo imel uspeh. Nepopolnosti in nedostatek v njegovi igri gredo neopaženo mimo gledalca, čigar pozornost je obrnjena samo na življenje, ki ga predstavlja igralec. Očividno je, da psihološki vpliv igralca, ki predstavlja na oderu osebnost, stoječe v vseh ožirih nad njegovo, deluje več ali manj na kolektivno čustvanje občinstva. Kolektivni mentaliteti navzočih gledalcev vpliva ugodno ali neugodno tudi na razpoloženje in energijo igralca. Kolesje te dvojne izmenjave vpliva vrši svojo zagonetno funkcijo, in tu hočem analizirati oba elementa. Omejiti se hočem le na konstatacije na podlagi lastne izkušnje.

O meni pravijo ljudje, da sem strahopetna, da imam tremo. Da, res sem občutila včasih strah, velik strah. Ponoči mi je navadno tesno pri srcu, toda to še ne pomeni, da sem strahopetna. V začetku moje kariere se mi je večkrat pripetilo, da sem sardela pri pogledu na občinstvo kakor mak. Zlasti če sem srečala z očmi pogled nekaterih gledalcev. Strah me je bilo govoriti glasno pred množico molčečih ljudi. To je bila posledica moje samostanske vzgoje. Strahu pa nisem poznala. Prvič sem spoznala, kaj je trema, ko sem igrala leta 1896 vlogi »Chefa d'euivre«, kjer sem dosegla kolosalen uspeh, zlasti med študenti. Ko sem se pojavila tisti večer na oderu, so me začeli nepričakovano aklamirati. Obrnila sem se k vladarju loži misleč, da je vladar pravkar stopil v ložo. Toda ne, loža je bila prazna, in tako sem se morala preprčati, da so bili vsi »bravo« klicni name. Njeni meni. Obšla me je nervозна tesnoba in malo je manjkalo, da nisem začela plakati. Solze so mi šle v oči. Baš tisti večer sem imela neverjeten uspeh. In vendar sem kolebala. Dvomila sem o svojem talentu. Misel, da mi res postanem zvezda, ki jo pričakuje in pozdravlja v moji osebi občinstvo, mi ni šla iz glave. Od tistega dne me je obšel strah, ki me je izmučil. Trema lahko igralca paralizira, lahko pa ga tudi spravi ob hladnokrvnost in razsodnost. Če bi morala izbirati, bi predpostavljala druge vrste tremo. Pri predstavi »Phedra« na Angleškem sem imela baš zaradi te tremo največji uspeh. Tisti večer sem premišljevala:

»Kaj pa; če pozabim to, kar moram na oder govoriti? In ker se nisem mogla več obvladati, sem stopila na oder s povišenim tonom. Nisem imela toliko moči, da premagam tremo. Trpela sem, plakala, prosila in klicala. Zdelo se mi je, da je v meni nekako božanstvo. Ko je zastor padel sem izgubila zavest. Prijateljica me je dvignila in odnesla v moj kabinet. Vendar pa sem se vrnila, da pozdravim občinstvo, ki je bilo v ekstazi ter mi je burno ploskalo, ne da bi vedelo kaj se je z menoj zgodilo. Ta aplavz je največji, kar jih je slišalo angleško občinstvo, kakor se je izrazil kritik v analizi angleškega gledališča.

Ah, uspeh! Kako me oklepa s tesno vero, rigo in kako je ta občutek včasih mučen! Koliko šuma delajo okrog mene, kako me hvalljo, kako me napadajo kritiki in ustvarjajo okrog mojega osebnega miru bojno atmosfero! Škodljivi prijatelji, tajni in javni sovražniki, kako pogosto ste me spravili v zadrego! In kolikokrat ste mi očitali, da se preveč odkrito poganjam za reklamo! Občinstvo si domišlja, da je kritik in vik okrog znamenitih igralcev posledica njihovega talenta in umetniški naobraženosti občinstva samega, ki vidi v igralčevi osebi besno manjlo za reklamo. Žalozno je igralec res živeti reklame. Oni, ki so okusili radost in skrb slovesa, ko so 40 let svetili na gledališkem oderu, se znajo ščititi. Oni dobro vedo, koliko je vreden aplavz in kakšno vrednost imajo klevete, intrige in slavošpevi. Toda tisti, ki šele hočejo postati znameniti, so navadno zelo dovzetni za unanji blesk in efekt. Moja prva posebnost v reklamah je bila izredno velika slabost in delikatno zdravje. Komaj sem bila pričela s kariero, so se že pojavile karikature in epigrami. Da li je bila to res reklama, da sem tako suha, vitka in slabotna? Kaj sem zakrivila, da me je bolezen priklenila 6 mesecev na posteljo? Moje ime je postalo znamenito pred menoj.

Različne vrste občinstvo ne reagira na enak način. Kar se tiče mene, sem občutila vedno veliko radost, da morem razveseliti tuje občinstvo. Dolga leta sem bila jaz tista, ki je raznesla francosko govorico po vsem svetu. Potovala sem po vseh evropskih državah, po Ameriki in Avstraliji, kjer so mi prirejali navdušene ovacije. Pred menoj so potovali po Evropi mnogi francoski igralci. V splošnem je bilo občinstvo, pred katerim smo igrali v večjih evropskih mestih francoske drame, zelo izbrano in naobraženo ter približno zna francosko. In, jema je Belgija in Švica, kjer itak govorijo francosko. Če igraš n. pr. v Bruslju, je isto kakor bi igral v Parizu. Nobena malenkost ne uide občinstvu: niti krasota našega je-

sika, niti globoka filozofija naših velikih avtorjev, niti divni jezik naših klasikov in modernih pesnikov. Tu so študentje kakor naši: hrupni, samozavestni in entuzijastični. Jas in vsi drugi artisti obožujejo francosko občinstvo. Druga belgijska mesta niso tako francoska, povsod pa se enako zanimajo za našo francosko umetnost. Tako je n. pr. občinstvo v Antverpu zelo delikatno in navdušeno za naša literarna dela. Najmanj pristopno je irsko občinstvo. A tuja gledališča se zanimajo zelo malo. Drugače je v Rimu, kjer je občinstvo zelo naklonjeno umetnosti. Toda Rim je kozmo politično mesto. Tu se zbira za znameniti igralci vsega sveta. Predstava, ki jo vprizori v Rimu prvovrstna igralska skupina, je praznik za vse rimske prebivalstvo. Ravnatelj je lahko prepričan, da bo imel dvakrat ali trikrat polno gledališče. Igralci se zavedajo, da igrajo pred inteligentno in rafinirano publiko, ki razume vse finese našega jezika. Neapol je divno mesto za tiste, ki so zopet za igralce, zlasti pa za tiste, ki prinašajo s seboj veliko francosko umetnost.

Italijane obhaja groza pri francoskih stihih, zlasti alexandrijskih. Tako sem prišla pred 30 leti z božjo pomočjo na svoji turneji v Milan, kjer sem nastopila v gala predstavi. Igrali smo v Milanu ves teden s velikim uspehom. V bistvu je milansko in rimsko občinstvo najbolj inteligentno v Italiji. In da izrazim svojo hvalečnost za tako pristrčen sprejem, sem izbrala iz svojega repertoarja tisto kar sem smatrala za najboljšje. Sestavila sem program iz drugega dejanja »Phedra«, petega »Hermania«, četrtega »Osvobojenega Rima« in zaključila s »Le pasante«. Ta program je bil za delikatno in literaturno naobraženo publiko. Dvorange bila prenapolnjena. Ko sem se pokazala na oderu so me obšipali s cvetjem. Toda zastor je padel ob grobni tišini, ki so jo motili le poedini vzdih in redki »bravo« klici mojih prijateljev. Ista usoda me je zadel, ko sem igrala »Phedro« in »Osvobojeni Rima«, kjer sem nastopila v vlogi 80 letne starke. Nekaj prijateljev je prišlo, da me med odmorom potolažijo. Skušali so mi pojasniti, da ... Neki ugledni italijanski publicist in znanstveni govornik mi je prišel nasproti z razprostrtimi rokami: »No, je zaklical že od daleč, kakšen norec je postavil ta program? Lahko vam rečem, draga prijateljica, da Italijani ne morejo prenašati vaših alexandrijskih stihov, v katerih ne najdejo poezije. Upam, da vaš zadnji nastop ne bo v verzih. Hoteli bi vas proslaviti, pa nas duši in davi nekro stihov. Odgovorila sem mu osorno, da je tudi zadnji del sporeda (Le pasant) v stihih. In celo v alexandrijskih!« Je vzkliknil ves prestrašen. Da, da, v alexandrijskih, sem mu odgovorila s stisnjenimi zobmi. Naj bo, nastopim še v eni vlogi. »Hvala vam, moja boginja«, je mrmljal ves srečen. Takoj opozorim občinstvo. Ko se je vrnil, me je vprašal: Kako se imenuje zadnja predstava v kateri nastopite?

Slovo od vsega občinstva, odhod, sem mu odgovorila. A! Bravo! Bravo! In je odšel. Služkinjo sem priganjala, naj mi hitro pripravi vse za pot. Na hodniku sem srečala režiserja, ki me ni poznal. Smehljaje se je bil mel zadovoljno roke. 27.000 frankov je bilo v blaginji. Kaj ga je briga uspeh in moje razpoloženje! Množica je bila pijana navdušenja. Komaj sem se prerila do vrat. Zjutraj smo krenili na pot. Začudila sem se, ko sem opazila, da straži vojaštvo hotel, kjer sem stanovala. Množica občinstva je prenočila v bližini hotela. Prijatelj je ravno telj gledališča, ki je bil ves zelen od jere, ker je moral vrniti ljudem denar čudno. Meni so prirejali burne ovacije, vsebinske igre pa jih je popolnoma razočarala. Dvajset let nisem posetila Milana. Nekega dne pa se je oglašila pri meni deputacija mladih milanskih gospodov s petičko, ki jo je podpisalo nad 5000 meščanov. Prosili so me naj zopet nastopim. Sprejela sem ponudbo pod pogojem, da nastopim prvič v »Phedri«. Hotela sem dati zadostnjenja francoski poeziji. »Phedro« so sprejeli z entuzijazmom. Zastor se je moral dvigniti po predstavi 22 krat. Bil sem zadovoljen. In vendar Italijani ne ljubijo francoskih verzov.

Nasprotno pa je Dunaj zelo navdušen za našo literaturo. Tu obožujejo francoske predstave. To zanimanje je posledica iniciative, ki jo je dala stara prijateljica Francija, princeznja Maeterlich. Ona je bila pred vojno L. 1870. malik pariške aristokracije in je še dolga leta po vojni držala francoski aristokratski prapor v svojih rokah. Po njeni zaslugi je bil Dunaj odprt naši literaturi. Na Dunaju so imeli francoski igralci vedno ogromen uspeh. Pozneje je zavzel to mesto nemški vpliv.

Glasheni vestnik.

ZBIRKA OPERNIH TEKSTOV.

K naši včerajšnji notici pod gornjim naslovom nam sporočajo:

Zelo primerna in pravočasno so bila izdavanja v včerajšnjem »Slov. Narodu« o usodi zbirke opernih tekstov, ki je pričela izhajati predlanskim v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani in ki je doživela tako prijeten sprejem. Ker je zanimanje za te operne hbrete v krogih opernih obiskovalcev precej veliko, sem se obrnil direktno na priizdateljo založbo po informacije, ki je podala nastopna pojasnila:

Iz nagibov, ki jih omenja včerajšnja notica v »Slov. Narodu« je začela Zvezna tiskarna in knjigarna poleg svoje »Splošne knjižnice« predlanskim izdati operne li brete onih oper, ki so se uprizarjale v našem opernem gledališču in o katerih se je moglo domnevati, da ostanejo vsaj za nekaj časa na repertoarju. Izdajanje opernih li bretov se je vršilo v soglasju s in odobrenjem uprave našega Narodnega gledališča, ki je po svojih močeh in v svojem delokrogu tudi rada podpirala to podjetje. Saj je jasno, da se s opernimi teksti zelo pospe-

tuje boljše razumevanje uprizarjenih oper in s tem tudi interes za naše operne predstave. In to toliko več, ker je posamezni operni tekst stal — kakor je včerajšnja notica pravilno ugotovila — izredno nisko ceno prvotno s Din, kasneje, ko so se tiskarski stroški in cene za papir zvišale, po 4 Din zvezek (dočim se je prodajalo po knji. garnah še nekaj preostalih izvodov libreta »Janko in Metka«, še leta 1898 izdanega od Dram. društva, po Din 6). Z gornjo ceno se bi komaj pokrili založni stroški, ako bi se prodala vsa založba v kratkem času, četudi je založba računala na razprodajo tekom več let. Pod temi vidiki je Zvezna tiskarna in knjigarna izdala dosedaj 15 libretov in sicer: 1.) Tajnost, 2.) Jenufa, 3.) Seviljski brivec, 4.) Gorenjski slavček, 5.) Meffisto, 6.) Prodana nevesta, 7.) Nižava, 8.) Vrag in Metka, 9.) Carostelec, 10.) Janko in Metka, 11.) Zapečateni, 12.) Tosca, 13.) Aida, 14.) Gosposvetski zvon in 15.) Notra. damski zvonar.

Tukajšnji dnevniki so sicer vsi avizirali s kratko notico vsakokratno izdajo posameznih zvezkov, založba je po listih s oglašili in v svojih cenikih napravila primerno reklamo, a v ostale se ni s zbirko do včerajšnje notice v »Narodu« bavil noben list. Zvezki te zbirke so na prodaj po vseh knjigarnah in Ljubljani (nekateri oper, ki so se izvajale v Mariboru, tudi v tem mestu), nadalje pri dnevnih in večernih blaginjah in pri opernih biljetarjih.

Sokolstvo.

Povratak naših olimpijskih zmagovalcev.

Pot skozi neodrešeno domovino.

Včeraj se je vrnila zmagovalna sokolska vrsta iz Pariza. Povratak v domovino je bil triumfalen. Na vseh obmejnih postajah, kakor tudi v zaseadenem ozemlju je narod prijel Sokolom prisrčne manifestacije. In jih navdušeno pozdravljali. V Postojni so prijatelji Sokolstva izročili štuklju krasen šopek iz lilij in vrtnic. Prisrčen je bil sprejem na Rakeku. Kolodvor je bil ves okrašen z zastavami. Pred postopjem je bil postavljen velik slavolok. Na kolodvoru se je zbralo Sokolstvo iz Cerknice. Planine in Rakeka. Pri prihodu vlaka je pozdravil olimpijsko vrsto okrožni starosta br. B. a. v. dek iz Cerknice. Za pozdrav in sprejem se je s toplimi besedami zahvalil starosta JSS G. a. l. Občinstvo, ki se je zbralo v velikem številu, je Sokole živahno pozdravljalo. In to podarilo vsem telovadcem šopek in vence. Tudi v Logatcu je bil veličasten sprejem.

Sijajen sprejem v Ljubljani.

Takoj, ko se je v sredo razširila vest, da priše v četrtek sokolska olimpijska vrsta, ki je tako častno zastopala Jugoslavijo na pariški Olimpijadi, se je Ljubljana odela v praznično obleko. Po mestu se je množično pripravljalo, da sprejme naše olimpijske zmagovalce in prvake v svetovni telovadni tekmi Leona Štuklja.

Ze v opoldanskih urah so se koncentrirale na glavnih ulicah in na kolodvoru goste množice občinstva, ki je nestrno pričakovalo prihoda olimpijske sokolske vrste. Medtem je že dospela vest, da so bili naši telovadci v Milanu zadržani, in množice so se razšle. Okoli 16. pa je nastalo v mestu znova živahno vrvenje. Občinstvo je hitelo na kolodvor.

Ipreu Narod. doma je odkorakalo ob 16. Sokolstvo s starešinskim praporom in godbo dravske divizije na čelu. V povorki so sledili sokolskim vrstam orjunaši, člani in članice v kroju in mnogo Orjunašev v civilu.

Na kolodvoru so se vrste Sokolstva in Orjunašev razpostavile v špalir, zadaj za njimi pa je napolnila prostor ostalo občinstvo. Med drugimi je bil zastopan na kolodvoru tudi Olimpijski podbor. Vlado je mrzlično in veselo razpoloženje, ki se je stopnjevalo vsako minuto; in ko je svetlem oknčan vlak ob 16.16 privozil na postajo, je iz tisočih grl zaorli sokolski »Zdavo!« Godba je zagrala sokolsko korajnico. Občinstvo je predlo medtem sokolski kordon in obsulo olimpijske zmagovalce s cvetjem in šopki. Našega olimpijskega prvaka Štuklja pa so Sokoli dvignili na rame. Dež cvetja se je vsul nanj in zaorli so klic: »Živel naš zmagovalci! Živel Štukelj!« Sokoli olimpijski okincani s cvetjem in vencem so nato odšli med frenetičnim aplavzom in prisrčnimi ovacijami na prostor pred kolodvorsko vrtno restavracijo, kjer je stopil pred vrsto br. A. m. b. r. o. ž. i. e.

Pozdravil je zmagovito sokolsko vrsto v imenu starešinstva in vsega jugoslovenskega Sokolstva naglašujoč, da sta samo vzorna sokolska disciplina in energija pripomogli, da je lahko jugoslovensko Sokolstvo prvič nastopilo na are, kjer so tekmovali vsi narodi. Jugoslovenski narod si je v tej tekmi priboril navdne častno mesto, najčastnejše pa si je priboril br. Štukelj za kar izreka br. A. m. b. r. o. ž. i. e. — sem pri srčno zahvalo.

Starosta JSS br. Gangl se je nato zahvalil za sijajen arejem naglašujoč, da so se vsi Sokoli čvrsto držali na olimpijadi (klic živel!) in da so se izpolnile nade, s katerimi je spremljal jugoslovenski narod svoje vrle sinove v Pariz. Nadalje je povdarjal, da ne bo nikdar pozabil nepopolno krasnega prizora, ko je mišičasta roka br. Štuklja dvignila jugoslovenski prapor v višino. Ta krat nas je prešinila ponosna zavest, da smo Sokoli zmagali nad telesno kulturo drugih narodov. Svečan je bil trenutek, ko je v štadijon prvkrat zadonela jugoslovenska himna.

V imenu jugoslovenskih nacionalistov je pozdravil vrnitve se sokolsko olimpijsko vrsto predsednik oblastnega odbora Orjuna za Slovenjo inž. Kranjc. Naglašal je, da so pota Sokolstva in Orjuna paravarna. Ideje Sokolstva in nacionalistov so v bistvu iste, le Orjuna zasleduje še cilj, da pobiti

Vendar se slednji iz neznanega vzroka niso za razpečanje opernih tekstov posebno ponujali. (Vasj meni se je večkrat zgodilo, da biljetarji na moje vprašanje niso imeli pri rokah hbrete opere, ki se je dotični večer igrala, četudi so dotični zvezki pri blaginjah na razpolago). Založba pa, ki je bila opetovano opozorjena na ta nedostatek, ni mogla forsirati s svoje strani razpečanje teh libretov po biljetarjih, ker so ti obenem ponujali »Gledališki list« in letake s vsporedom opere, in ni hotela založba usiljevati s svojimi libreti tem podjetjem kako konkurenco. Tako se je zgodilo, da niso libreti doživeli onega razširjenja, ki bi ga bili po svoji praktičnosti, priročnosti in nizki ceni zaslužili.

Vendar zagotavlja založba, da nikakor ne misli zlic vsem navedenim in nenavedenim težavam prekiniti nadaljnje izdajanje še drugih opernih libretov. Tako ima n. pr. pripravljene tekste »Rusalka« in nove izvršne Försterjeve opere »Za dom in rodo«, čim in kadar bodo dotične opere uprizorjene. Res, da je iz notranjih vzrokov letos zamudila s izdajo »Fausta« in »Travlate«, morda še kake druge opere, kar pa bo čimprej skušala vsakemu tekstu še kratek uvod s biografijo dotičnega skladatelja in s kratkim glasbenim komentarjem dela. To svoje hvalevredno delo pa bo mogla založba nadaljevati le, ako bo našla med našo operno publiko in v širši javnosti sploh primeren upoštevanje in podporo. m. v.

preko provizoričnih meja in da osvobodil zaslužene brate. Govor inž. Kranjca je bil sprejet z viharnim odobravanjem in vzkliki »Živel Sokoli! Živela Orjuna!«

Triumfalen obhod po mestu.

Nato se je formirala povorka, ki je odšla s godbo na čelu po mestu. Spreved je bil prava manifestacija sokolske misli in triumf naših olimpijskih zmagovalcev. Ljubljana je zopet dokazala, da je sokolsko mesto. Kjer se je pomikala povorka z zmagovito olimpijsko vrsto, so stale goste množice občinstva. Na olimpijsko vrsto je narodno občinstvo neprestano spalo cvetje. Zmagovalci Štukelj je bil predmet viharnih ovacij. Ljubljana že dolgo ni tako navdušena. No in spontano manifestirala za sokolsko misel. Med splošnim navdušenjem se je vrnila povorka pred Narodni dom. Olimpijska vrsta je odšla v Narodni dom v prostore JSS. Pred Narodnim domom je čaka la množica občinstva, ki je prirejala zmagovitim Sokolom burne ovacije. Br. Štukelj se je moral ponovno prikazati na oknu. Množica se še dolgo ni razšla.

v »Zvezdi«.

Je bil svecer pozdravil večer. »Tropični vrt« restavracije je bil prenapolnjen narodnega občinstva. Ko so prišli Sokoli, tekmovalci, je nastalo viharno ploskanje; godba je zagrala sokolsko korajnico. Ko se je vihar navdušenja nekoliko polegel, je povzel besedo podstarosta JSS br. Bajželj, povdarjajoč zaslug našega Sokolstva v Parizu, kjer je pripomoglo s svojim častnim uspehom sokolskih misli do svetovne veljave in slovesa. Posebno zahvalo je izrekel br. Leonu Štuklju. Občinstvo je sprejelo njegov govor z navdušenim pritrdjevanjem. K sklepu se je oglašil k besedi še starosta JSS br. G. a. l. Naglašal je velik pomen zmage Sokolstva in se zahvalil za ne prijavljeno prisrčen sprejem v Ljubljani. Naglašal je zlasti, da bo Sokolstvo, ki ni pričakovano prisrčen sprejem v Ljubljani, napadov in zahrbtnih intrig, s katerimi skušajo gotovi politični pustolovci omajati sokolski ugled in vpliv na naš narod. Oni, ki so nas napadli, niso vredni niti našega prezirjanja. Govor staroste Gangla je zbral o o nstavo viharno odobraval. Ob zvokih restavracijske godbe se je nato razvila an. mirna sabava, ki je trajala pozno v noč.

Sprejema na kolodvoru in kasneje pozdravne večera v »Zvezdi« se je poleg drugih odličnih predstavnikov raznih oblasti in korporacij udeležil tudi bivši ljubljanski župan p. Peter Grasselli, ki je že 60 let član Sokola v Ljubljani.

★ ★ ★

— Sokolsko društvo Štepanja vas priredi na žegnansko nedeljo dne 27. t. m. na svojem obsežnem letnem telovadišču (na Planirju) poleg gostine brata Brilja v Štepanju vasi javno telovadbo, spojeno z veliko ljudsko veselico. Začetek s koncertom ob 15. telovadba ob 16. Sodeluje godba Dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom gospoda kapelnika dr. Čerina. — Bratska sokolska društva in Sokolstvu naklonjeno občinstvo se vabi k obilni udeležbi. Zdravol Odbor!

Turistika in sport.

KLASIFIKACIJA NOGOMETASEV NA OLIMPIJADI.

Sotrudnik monakovskega »Fussballa«, ki je prisostvoval odigranim nogometnim tekmam v Parizu, je poskušal na temelju predvedenih iger sestaviti neke vrste klasifikacijo igralcev. Po tej kvalifikaciji bi bili igralci z ozirom na svoje znanje takoie razporejeni:

Vratarji: 1. Zamora (Španija), 2. Lindberg (Švedska), 3. De Pra (Italija), 4. Vrdjuka (Jugoslavija), 5. Staplik (Českoslovaška), 6. V. d. Menlen (Holandska), 7. Polver (Švica).

Braničji: 1. Hojer (Čslav.), 2. Denk (Hol.), 3. Nasazzi (Uruguay), 4. Valiana (Španija), 5. Salem (Egipt), 6. Mc. Carthy (Irski).

Krilci: 1. Orth (Madž.), 2. Andrade (Uruguay), 3. Maher (Čslav.).

Srednji krilci: 1. Vidal (Urugw.), 2. Kada (Čslav.), 3. Carlsson (Švedska).

Krila: 1. Romano (Urugw.), 2. Koch (Švedska), 3. Bastin (Belgija).

Napadalci: 1. Petrone, 2. Cea, 3. Scarone (vsi Uruguay), 4. Sanitter (Šp.), 5. Rydell (Švedska), 6. Aberglen (Švica).

Iz tega je razvidno, da je po tej klasifikaciji samo Vrdjuka naš igralec mednarodne kvalitete.

— Kolesarska olimpijada: Francija prva, Italija peta, Jugoslavija deveta. Na veliki olimpijski dirki, ki se je vozila na 188 km dolgi progi Colombes-Argenteuil-Pontoise, Colombes je v individualni in v skupni klasifikaciji Francija dosegla prvo mesto. Značilno je, da se Italija ni mogla boljše placirati kakor na peto mesto in da je deveto, navdve častno mesto dosegla Jugoslavija pred Českoslovaško, Združenimi državami, Egiptom, Finsko, Poljsko itd. — V celem je tekmovalo 23 narodov. Proga sama je bila skandalozna. Številni defekti so ovirali moštva, kakor tudi poedince, da dosežejo povprečno dobro hitrost 30 km na uro. V individualni klasifikaciji je kakor rečeno zasedla Francija prvo mesto s Parižanom Blanchetom, ki je progo prevozil v urah 6.20.48, torej s povprečno 29.622 km na uro, drugi je prispej Belgijec Honevers v urah 6.20.57, tretji Francoz Hamel v 6.30.51, četrti Švicar Blattmann v 6.34.09. V splošni klasifikaciji moštev je dosegla 1. mesto Francija v urah 19.30.14, 2. Belgija v 19.46.54, 3. Švedska v 19.56.41, 4. Švica v 20.11.15, 5. Italija v 20.23.21, 6. Holandska, 7. Anglija, 8. Luksemburg, 9. Jugoslavija, 10. Českoslovaška, sledo Združene države, Egipt, Finska, Poljska itd. Za Jugoslavijo pomeni deveto mesto v tako ostri mednarodni kompetenci izredno ugodno klasifikacijo ter popolnoma fasten uspeh. Saj je naše kolesarstvo kot eno najmlajših v Evropi potolklo Českoslovaško, Združene države, Finsko in še druge mnogo razvitejše narode. V jugoslovenski reprezentaciji se je nahajal med štirimi dirkači tudi g. Kosmatin, član S. K. Primorje v Ljubljani.

O prevedbi državnih uslužbencev.

(Iz uradnihških »krogov«.)

Prevedba državnih uslužbencev po novem zakonu o civilnih uradnikih z dne 31. julija 1923, je sedaj v vseh resorih politične uprave že skoraj končana. Komisije za prevedbo državnih uslužbencev so skoraj pri vseh ministrstvih postopale skrajno površno in popolnoma po svoji volji, ter se niso ozirale niti na določila novega uradniškega zakona, s čimer so seveda povzročile med uradnimstvom splošno zabavljanje in nezadovoljstvo. V svojih tozadevnih odlokih na razna ministrstva so sicer naštevale najrazličnejše službene dobe, ki bi morale priti pri odrejanju periodičnih stopenj osnovne plače in službenega položaj v pošt, toda ministrstva kljub jasnim določbam zakona uradnikom tega niso priznala. Nasprotno, določila zakona, ki so v prilog raznim uradnikom-prečeno, so za merodajne gospode v ministrstvih, ki si tolačijo zakone le v svojo korist, samo — bob v steno. Dokazov za to imamo dovolj na razpolago. Za danes se dotaknemo le določb čl. 237 in 241 novega uradniškega zakona, katere so komisije za prevedbo državnih uslužbencev čisto navadno prezrle. Ali hoté ali nehoté, to je drugo vprašanje, dasi smo mnenja, da se je postopalo tako baš namenoma. Čl. 237 in 241 namreč določata, da se mora državnim uslužbencem, ki so izvrševali pred ujednjenjem v krajinah izven Srbije in Črne gore svobodne poklice, pa so po ujednjenju zaradi olajšave organizacije državne uprave v teh krajinah vstopili v državno službo in sicer najmanj dve leti pred razglasitvijo novega uradniškega zakona, všteti gotova doba v efektivna službena leta, ki so merodajna za odreditev periodičnih stopenj osnovne plače in službenega položaja.

To določbo uradniškega zakona so pri prevedbi popolnoma prezrli. Nanaša se namreč pred vsem na konceptne uradnike, ki so vstopili po prevratu v državno službo, in ki so pred svetovno vojno delovali kot odvetniški ali notarski kandidati v teh pravnih svobodnih poklicih. V območju obeh naših velikih županstev se nahaja mnogo takih konceptnih uradnikov, ki so po vseh prestopili iz svojih svobodnih poklicev kot odvetniški kandidati ali slično iz razloga, navedenega v zakonu v državno službo. Tem je ministrstvo notranjih del že meseca julija 1922 obljubilo, da se jim vstete doba, ki so jo pred mobilizacijo efektivno prebili v odvetniški ali notarski praksi, ali pa v kakem drugem javnem službovanju kot pravniki, v gotovi izmeri tudi za napredovanje v višjo plačilno stopnjo oz. za časno napredovanje v prejemke višjih činovnih razredov.

Na tozadevno ministerialno odločbo je predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo šele po 10 mesecih, torej meseca aprila 1923, pozvalo konceptno uradništvo v svojem območju, na katero se je ta določba nanašala, da predložijo dokazila o svojem predvojem službovanju v pravni praksi.

Torej cel dve leti so obljubljali uradnikom, ki so iz samega gola idealizma in ljubezni do mlade narodne države posvetili vse svoje moči njenemu razvoju in organizaciji njene upravne službe, da se jim bo priznala doba iz predvojnne pravne prakse, tudi

v sedanja službena leta in koncem konvencije je to izrečno določil tudi zakon. Toda, kaj pomagajo uradništvo njegovi zakoni, ako jih najvišji državni činitelji ne priznavajo. V državi, ki hoče biti pravna država, v kateri

vlađajo pravica in zakon, veljajo zakoni v enaki meri za tiste, ki se jim morajo pokoravati, i za tiste, ki jih namram pokoravanjem izvršujejo. Pri nas pa se dozdeva, da je drugače! Uradniške organizacije, zganite se!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 25. julija 1924.

Višek nesramnosti.

Dne 11. t. m. smo v našem listu z vsjo odločnostjo zavrnili tendenciozno vest pariskega dnevnika »Le Temps« glede zadnjih vlovov v naš konzulat v Celovcu in glede baje pravičnega postopanja s slovensko manjšino na Koroškem ter ugotovili, da so te vesti spravili v imenovan francoski list oni koroški vodilni krogi, ki jim je ležeče na tem, da prevarajo francosko javnost o dejansko neznosnem položaju slovenske manjšine na Koroškem. Ta naša ugotovitev je zadel v živo.

Ker merodajni koroški činitelji naših ugotovitev ne morejo izpodbiti, približuje celovske »Freie Stimmen« z dne 23. t. m. »Odprto pismo na jugoslovenskega konzula v Celovcu« ter ga rote in zaklinjajo, naj bi on s svojo avtoriteto »popravlja laži in zmote« »Slovenskega Naroda«.

To svojo prošlo podkrepljuje celovski list tako-le:

»Nečemo tajiti, da so včasih politične napetosti, v katerih se ves svet nahaja že nad deset let, človeški živci tako razdražili, da vsakdo sluti »optimistične« in »pessimistične« misli. V nedolžnih ali vsaj politično irelevantnih dogodkih politične atentate in da celo resni listi verujejo vestem, ki so docela iz trte izvite, katerih objava pa povzroča neupravičeno ogorčenje in neutemeljeno mržnjo...

Vaše veleblagorodje živi sedaj že dalje časa v naši sredi, poznate kraje in ljudi na Koroškem, kakor tudi dogodke in razmere, ki tvorijo prednost gori navedenih izjavljani »Slovenskega Naroda«. Vi veste, kakor vemo to mi, da je bila politika pri vlovih v jugoslovenski konzulat popolnoma neudeležena, poznate šolske razmere pri nas v Celovcu in veste, da lahko obuje koroški Slovenec, ki govori samo svoj materni jezik, z vsemi v poštev prihajajočimi oblastmi, predvsem pa s sodiščem — brez tolačev.

Iz tega apela na našega konzularnega zastopnika v Celovcu je razvidna vsa nesramnost in impertinencija merodajnih koroških činiteljev, ki sicer citirajo priznavajo vlogo v naš konzulat, zanikajo pa, da bi bili ti vlovni v zvezi s politiko.

In vendar ve vsa koroška javnost, kdo je te vlove organiziral in zakaj še danes niso izsledili krivcev, čeprav nanje že ves Celovec kaže s prstom.

Višek nesramnosti pa je zahtevali pod neprikrito grožnjo s kolom, naj bi naš konzul izdal koroškim mogotcem javno spričevalo v našem listu, da so najpravičnejši ljudje pod božjim solncem in da žive naši rojaki na Koroškem kakor v malih nebesih.

Na takšno misel morejo priti samo ljudje, ki so izgubili že vsako moralno ravnotežje in ki ne znajo v svoji slepi strasti in zagrinjenosti nič več razločevati, kaj je dobro ali zlo, kaj je pravica in kaj krivica.

Ves svet že ve, da imajo koroški Slovenci, ki tvorijo tretjino koroškega prebivalstva, eno samo ljudsko šolo, notorično je, da so na Koroškem po plebiscitu izgnali slovenski jezik iz vseh uradov, državnih zavodov in šol, a vkljub temu imajo celovski merodajni činitelji, ki se skrivajo za anonimnost »odprtega pisma« v »Freie Stimmen«, smelost zahtevati, naj naš diplomatski zastopnik nepobitno rešnico postavi na glavo ter proglasi škandalozne narodnostne razmere na Koroškem za ideal in vzor, kako je treba postopati z narodnostnimi manjšinami!

Nimamo nobenih stikov s konzulatom v Celovcu, zato tudi ne vemo, kako bo g. konzul odgovoril na impertinentno inšinuiranje, naj bi on kot službena oseba postavil na laž vso težko našo narodno borbo na Koroškem, eno pa je čisto gotovo, da bi se »Slovenski Narod« nikdar ne dal zlorabljati v take svrhe in naj celovska gospoda mobilizira v to vse, kar ji je na razpolago.

Pred vsem pa si naj koroški mogotci enkrat za vselej zapomnijo to-le: »Slovenski Narod« ni list, ki bi se dal uloviti v nastavljenе zanke tako, kakor je to storil »Le Temps«.

★ ★ ★

— Beograd, izgubljen sil! Na neki orlovski priletniki je nastopil kot govornik tudi bivši avstro-ogrski oficir z imenom Rovtar. Svoj govor je zaključil takole: »Ako se bo Beograd predrznil nas terorizirati, potem bo imel posla s sv. Petrom, ki je prvi podporni član orlovskih organizacij in s samim Jezusom Kristom, ki je predsednik naše organizacije in ugleden član naše stranke!« — Sakra, sedaj je pa Beograd izgubljen in klerikalni tigri prav gotovo dobe vladno krmilo z Beogradom v

svoje roke! Ni vruga, da bi se jim to ne posrečilo, ko je vendar sam Jezus Krist ugleden član Koroške stranke in podporni čukovske organizacije sv. Peter. Ubogi Nikola Pašić! Premagal si sicer Ljubo Jovanovića, a kaj pomaga, ko imaš sedaj opravka s samim Jezusom Kristom! V borbi s tem seveda mora podleči tudi Pašić! Za Beograd ni nobene rešitve, klerikalni tigri ga ukrote s svojim podpornikom Sv. Petrom in s svojim »uglednim članom« Jezusom Kristom! Kaj ne, g. škof Anton Bonaventura?!

— Naša društva in država. Ministrstvo šum in rud je dovolilo »Društvo za olepšanje Plitvičkih jezer« in okolice Zagreba 50.000 dinarjev. »Slovensko planinsko društvo« je gotovo najmanj tako zaslužno, kakor Društvo za olepšanje jezer, pa ni dobilo od sedaj od vlade še nobene podpore. Naj se ministrstvo šum in rud spomni tudi naših planinskih organizacij. Morda bi bilo dobro, da bi vzelo stvar v roke »Srpsko planinsko društvo« ter poskrbelo, da stori vlada svojo dolžnost namram organizacijam, ki so s svojim delom in uspehom že dokazale, da so vredne izdatne državne podpore.

— Cerkevna proslava nemške ustave pa naši klerikalci. Nadškof, breslavski kardinal Bertram, najvplivnejši in najuglednejši cerkveni dostojanstvenik v nemški državi, je priporočil duhovništvu svoje diocese, da praznuje dan sprejetja weimarske republikske ustave s cerkvenimi proslavami. Tako poroča današnja brzobjavka iz Berlina. Sedaj pa primerjajmo nemškega kardinala in ljubljanskega škofa, ki se trdovratno zoperstavlja vsaki patriotični akciji med svojim duhovništvom in ki ob vsaki priliki uporno odklanja patriotično politiko in nasprotuje naši državi.

— »Slovenčevemu« tudi zdravniku bodi povedano, da mu ne bomo sledili v njegovi nekoledajni in malo dostojni obliki polemiki. Kar zadeva osebne afe, bo gotovo tudi njemu znano, da so se svoj čas primarni energično zavzeli za svojega tovariša. To pa so bile zadeve, ki so takrat, ko še ni bilo zdravniške zbornice, spadale v kompetenco slov. zdravniškega društva in za katera so dotičniki imeli sodnijsko pot odprto, ako so smatrali, da se jim godi krivica — ki pa danes ne pride v diskusijo. Bolnično vprašanje pa je eminentne važnosti za narod in treba je, da se povoljno reši. Ako se v tem namenu opozarja v javnosti, da se pospeši rešitev vprašanja, temu pač ne bo iz političnih razlogov ugovarjal noben »tudi zdravnik«, dasi so njegovi nazori o »krivici« morda drugačni. Iz srca hvaležni bodo gotovo vsi tudi njegovim strankarskim voditeljem, ako s svojim delom in vplivom pripomorejo do ugodne rešitve in hvaležno bo to priznal tudi »dremajoči« kolega.

— Izpušeni so bili iz preiskovalnega zapor v Celju oni člani Orjuna, ki so bili na ovadbo klerikalcev in komunistov aretirani radi dogodkov v Trbovljah dne 1. junija. Preiskava je dognala, da je bila ovadba neutemeljena, na kar jih je sodišče izpustilo iz zapor. Devet izmed teh jih je večer ob 14. prispelo v Ljubljano. Na kolodvoru so jih slovesno sprejeli člani Orjuna. Pri sprejemu je bilo navzočih okrog 1000 članov in članic, ki so se nato v sprejeto vrnili v mesto, polje borbene pesmi.

— Ponovna zaplenba »Malega lista«. Večerašnji »Mali list«, glasilo bivšega poslanca Ščeka, je bil ponovno konfisciran.

— Beogradska mestna občina in sokolski zlet v Zagrebu. Beogradske občinski svet je sklenil, da se udeležijo sokolskega zleta v Zagrebu dne 17. in 18. avgusta in pošlje po svojih zastopnikih Sokolu dragoceno darilo.

— Bivši general Lipovčič umrl. V Zagrebu je dne 23. t. m. na ondntni kliniki umrl bivši avstrijski general Anton Lipovčič. Bil je rodom iz Belovara iz stare graničarske rodbine. Oče njegov je bil Hrvat, mati njegova Srbinja. Tudi kot avstrijski oficir je kazal svoje slovensko narodno prepričanje. V zadnjem času je bil nameščen v »Prvi hrvatski štedionici«.

— Za asistentko na beogradske kliniki je imenovala ministrstvo prosvete g. dr. Marijo Goropevškovo, doslej sekundarno zdravniško državne bolnice v Beogradu. Dr. Goropevškova je doma iz Trbovelj.

— Nova izdaja poštnih vrednotnic. Ministrstvo je razpisalo št. 39.154 z dne 9. junija, oziroma s št. 42.844 z dne 26. junija t. l. odredilo, da se dajo v promet nove poštne znamke, ki so bile izdelane v Londonu. Nove so naslednje znamke: po 0.20 dinarja v črni barvi, po 0.50 Din v svetlo rjav barvi, po 1 Din v rdeči barvi, po 2 Din v zeleni barvi, po 3 Din v modri barvi, po 5 Din v temnobakreni barvi, po 10 Din v vijoličasti barvi, po 15 Din v svetloseni barvi, po 20 Din v pomarančasti barvi, po 30 Din v temnozeleni barvi. — Navedene znamke nosijo sliko Nj. Vel. kralja Aleksandra. — Znamke ameriške izdaje ostanejo v prometu dokler zaloga ne pade.

— Prostimo točnega naslova! Mnogo ljudi vlaga razne prošnje ali prijave pri mestnem magistratu, a ne dodajo svojem podpisu niti oznabe svojega poklica, niti ne ulice in hišne številke stanovanja. Včasih je pa celo podpis nečitljiv. Zlasti je opaziti na prijavih o izstopu iz kakšnega veroispovedovanja, da prijavitelji ne pripisujejo niti poklica, niti stanovanja, kakor da bi bila Ljubljana selo petih hišnih števil ali pa prijavitelji tako imenitne osebe, da jih mora itak vsako poznati, kakor tudi graščino ali palačo v kateri blagovolijo prebivati. S takimi površnostmi pa napravljajo magistratu le nepotrebne poizvedovalne posle in zavlačujejo rešitev svojih zadev.

— Mestni vojaški urad v Mestnem domu bo v ponedeljek in torek t. j. 28. in 29. julija t. l. radi čiščenja prostorov zaprt, zato odpade ta dva dneva vsako uradovanje s strani kamni.

— Uvedba poštne vožnje Sv. Lorenc pri Mariboru. Lorenc na Pohorju (kolodvor). Na progi Sv. Lorenc pri Mariboru-Sv. Lovrenca na Pohorju (kolodvor) je bila dne 1. julija t. l. uvedena dnevna poštna vožnja k jutranjemu vlaku. Poštni voz odhaja od Sv. Lovrenca ob 5.35 in prihaja na kolodvor ob 6.15, vrača se pa s kolodvora ob 6.25 in prihaja k Sv. Lovrencu ob 7.15.

— Otvoritev telefonskega prometa Rogaska Slatina-Dunaj. Po nalogu poštnega ministrstva z dne 26. junija 1924. je bil dne 8. junija t. l. odprt telefonski promet med Rogasko Slatino in Dunajem. Pristojbina za govorniko enoto je 2.50 zlatega franka ali 37.50 Din, za pozivnico pa 1 zlati frank ali 15 Din. Za nujni pogovor in pozivnico je pristojbina trikrat tako velika.

— Otvoritev telefonskega prometa Sv. Jurij ob Južni železnici — Avstrija. Po ministrski odredbi je bil odprt telefonski promet Sv. Jurij ob Južni železnici — Spielfeld, Leibnitz, Graz, in Dunaj. Ker je Sv. Jurij ob Južni železnici in postaje v avstrijski Štajerski v I. pasu, je pristojbina za navedeni pogovor Sv. Jurij-Spielfeld, Leibnitz in Graz 2 zlate franka ali 30 Din, za pogovor Sv. Jurij-Dunaj pa 2.50 zlati franka ali 37.50 Din. — Pristojbina za navedene pozivnice je v vseh relacijah 1 zlati frank ali 15 Din.

— Izjava. Ponovno in zadnjič izjavim, da je trditve »Slovenca« navedna podla laž. Vsakdo dobro pozna intrigantsko metodo »Slovenčev« in ve, da naprednjak ne išče pomoči pri »Slovencu«, nego poda svojo izjavo na drugem, poštenjšem mestu. Sem kritiziral nastop posameznih nacionalistov, posebno zato, da se dajo od klerikalcev zapeljati, nikoli pa nisem trdil v »Slovenca« navedenega. — »Naprednjake«, ki se skrivajo za »Slovenčev« imuniteto naj se javi, da se pogledava iz lica v lice. — Vladimir Kepus.

— Dijaški iz Velesa v Ljubljani. Pod vodstvom gimnazijskega ravnatelja Stevana Simića in v spremstvu treh profesorjev je prispela večeraj dopoldne v Ljubljano skupina gimnazijcev iz Velesa ob Vardarju. Na kolodvoru so jih pozdravili šolski nadzornik dr. Pollanec, prof. Jeran in ravnatelj Šibenik. Dijaški so prepotovali malo dane vso našo državo. Večraj so si ogledali ljubljanske zanimivosti in se povselt tudi na ljubljanski Grad, kjer se jim je nudil krasen razgled na Julijske in Savinjske planine. Zvečer jim je mestna občina priredila v restavraciji v »Zvezdi« večerjo. Pozdravili je goste vladni komisar dr. Krejčič. Za ljubljenski sprejem in pogostitev se je zahvalil ravnatelj Simić. Nato se je razvila prijetna zabava, za katero so predvsem skrbeli tamburaši. Veleski dijaški in dijakine ostanele še danes v Ljubljani. Zvečer bodo prisostvovali sokolski prireditvi na Taboru, jutri pa se odpeljejo na Bled.

— Epileptičen napad. V Knafovci ulici je dobil danes jutraj dijak L. J. nenadoma epileptičen napad. K sreči ga je med padcem uje neki pasant. Nesrečnež bi se na tlakovanih tleh težko pokl. Prepeljali so ga domov na Rimsko cesto.

— Policijske ovadbe. Tekom zadnjih 24 ur so prispelo na polico sledeče ovadbe: radi tatvine 2, kaljenja nočnega miru 3, cestno policijskega reda 10, pasnega kon. tumaca 4, telesne poškodbe 1, prodaje sum. živga blaga 1, nepripravljene sborovanja 1, utekelega psa 1. A r e t a c i j e: Radi po. stopanja je bila aretirana Marija Šetina; radi razgrajanja sta bila prijeta J. Kosano in Karl Lotrič.

— Neprevidna kolesarka. Na Dunajski cesti je neka kolesarka povzela dečka Mar. jana Ravnika. Deček je dobil težke poškodbe na glavi in po životu. Neprevidna kolesarka je pobegnila v divjem diru.

— Smrt pod vlakom. Na železniški progi Zavrtinjec pri Zagrebu so našli težko ranjenega Rusa Vasilija Smislova. Pri prevozu v bolnico je umrl. Ne ve se ali se je zgodila nesreča, ali je Smislov izvršil samomor.

— Iz Amerike. V Clevelandu je umrl v starosti 40 let rojak Frank Leskovec, rodom iz Dolnjega jezera pri Cernikcu. — V clevelandski mestni bolnici je umrl za letko 30letni Jakob Novak, rodom iz troljske fare pri Mokronogu. — Na neki prireditvi je postal hrvatski Mariji Nedak nenadoma slabo in ko so jo prepeljali v bolnico, je umrla. — V Nottinghamu je umrla Marieta Milenović v starosti 43 let. — V kraju Joliet je avto povozil 15letno Marijo Seranović. Prepeljali so jo v bolnico. — V istem kraju sta se poročila Fran Buher in Barbara Rogina. — V kraju Little Falls je umrl 73 letni rojak Logar, rodom iz Rovt na Notranjem, umrl je na letki. — V kraju Henrietta je umrl 19letni Fran Močnik. — V Rockwoodu se je ustrelil Janes Zakrajšek v čestu svoje mladosti, star komaj 28 let. Rodom je bil iz Skrabč pri Cerniku. — V Chicagu je umrla 19letna Rosa Zupan. — V Sheboyghnu je avto do smrti povozil 10letno deklico Jospino Metelko. — V kraju Section se je zadel avtomobil, v katerem so se vozili Jernej Levstik, Jos. Merhar in J. Kernc, v drug avto. Prvi avto se je prevrnil, pri čemur je ostal Levstik na licu mesta mrtav. Merhar si je slomil več reber, Kernc pa eno roko. Levstik je bil zadet in

Sodražice na Kranjskem. — Rojaku Josipu Košku v kraju Strabane je umrl 15letni sinček. V kraju Milvauke je avto povozil 6letnega Antona Bašela. Deček je umrl. V Puelbo je umrl trgovec Martin Geršič v starosti 56 let. Pokojnik je bil iz Suhorja v Belokranju. — V Wick Harnav sta se poročila J. Smodič in Marija Krač. — V Ironwoodu je umrl 16letni Josip Anič.

— Čarugini tovariši prepeljani v Mitrovico. V kaznilnico v Mitrovici so bili prepeljani sledeči Čarugini sokrivci: Sulentič, Bojančič, Krmpotič, Šikič, Drezgovič, Kovačević, Nikola Prpič in Jurković. V transportu je bilo 18 oseb. Spremljalo jih je 5 orožnikov. Čarugini tovariši so se odhoda iz ostriške kaznilnice zelo razveselili. Pred odhodom jih je jetniški paznik vprašal, če se hočejo posloviti od Čaruge. Nihče se ni odzval temu in pričeli so celo Čarugo psovati. Vse to se je dogodilo pred Čarugino celico. Vsi imenovani pa so se pristržno poslovili od Prpiča Velikega in se z njim poljubili. Pri odhodu jim je Čaruga zaklical »Addio«, nakar je Jurković vzkliznil: »Ako ti štrik pukne pod vratom, onda neka te pomiljuje.« Čaruga je žalostno zrl za odhajajočimi.

— »Dolga roka« v Šiški. Šiška ima zopet svojo novo senzacijo. V tem idiličnem predmestju se pojavlja človek, ki s svojo »dolgo roko« razbija poštno škatlarje. Zlasti mu ugaajo okna v pritličju, skozi katera njegova dolga roka posega med inventar in premoženje prebivalcev, stanujočih v pritličjih. Zadnje čase je že izvršila celo serijo hudomušnih trikov in izuridativ. Tako so Amaliji Kesler iz Spodnje Šiške izgubili iz kuhinje čevlji, z njimi vred pa je izgubila 200 dinarjev. — V Kamniški ulici je »dolgoroki« potegnil iz sobe Andreja Kržmanca moške hlače. Očividno mu niso prišle, kajti pustil jih je v kleti omejenih hlače. Samo narobe jih je obrnil. — Franji Glazerič iz iste ulice je odnesel lepo krolin. In se mu tudi ni dopadlo ter ga je pustil pod oknom. Pri poslu je »dolgoroka« tudi želala in se je poslužila mleka, ki se je nahajalo v posodi na oknu Marije Brodnik. Posodo je pustil na oknu. Policija je podjetnemu »dolgorokarju« že na sledu.

— Prvi pisar državnega pravdnštva. Pred oslojskim sodiščem je bil obsojen na štiri leta ječe trgovec pomočnik Pavel Čejko, rodom iz Češkoslovaške. Mladí Čejko je hotel v Jugoslavijo udobno živeti in sklenil je da gre med hajduke. Pri »hajduku« naju pa so ga prijeli in vtačili v zapor. Obsojen je bil na par mesecev ječe radi različnih tatvin. Pri pospravljanju uradnih prostorov je nekoč izrabil ugodno priliko in izmaknil žig državnega pravdnštva v Osljeu. V zaporu se je seznanil s mnogimi kaznjenici in ko je kazen prestal, je odšel v njih rodna mesta, predstavljajoč se povsod kot »prvi pisar državnega pravdnštva v Osljeu«. Na ta način je osleparil mnogo oseb. V selu Marinci je prišel v hišo Mar. je Kovačevičeve, ki ni bila navzoča in se predstavil njeni materi kot osleški odvetnik dr. Isakovič, zagovornik njenega sina, ki je bil osuđen na zločina umora. Zagotavljal je starki, da bo njenega sina rešil vse. Šal, samo naj ga posluša. In dočim je odšla stara ženica v kuhinjo je »advokat« vlomil v omaro in odnesel več zlatnikov ter razne dragocenosti. Pustil je listek, na katerega je zapisal, da je on Jovo Čaruga in da naj si ne upa ga naznaniti. Čejko je izvršil še več sleparij, dokler ga niso zasačili. Bil je obsojen na štiri leta ječe.

IZ CELJA.

— Uprava mestnega gledališča v Celju išče za sezono 1924-25 igralca-režiserja. Ponudbe s zahtevki glede honorarja je pošiljati na naslov »Dramatično društvo v Celju«.

— Redne mesečne živinske sejme je sklenil zopet v Celju uvesti mestni občinski svet, da bi se s istimi povzdignili dotoki živine v naše mesto. S takimi mesečnimi sejmami bi bila dana možnost mesarjem kupovati živino ceneje, kar bi imelo za posledico tudi znatno znižanje cen mesa.

— Propagandni stafetni tek o priliki sportnega dne v nedeljo 27. t. m. poteče v šestih etapah skozi mesto a sledečo ruto: Krevoz trg—Čankarjeva ulica—Kralja Petra cesta—Glavni trg—Gospiska ulica—Dečkov trg—Prešernova ulica—postaja. Start in cilj pri kolodvoru. Začetek točno ob 9.30. Občinstvo se naproša, da omenjeno progo drži ob navedenem času prosto.

— V Laškem. V nedeljo dne 27. julija prireditelj v kopalnici dvorani Terma režiser mestnega gledališča v Celju in operni pevec gospod Jozo Zornica navedenega svojega 20 letnega umetniškega delovanja koncert. Nadejati se je številnega poseta. Začetek ob 17., kar je za zunanje goste prav prilika.

IZ MARIBORA.

—m Ponesrečen duhovnik. V torek jutraj se je v frančiškanski cerkvi ponesrečil kaplan Fran Kollec iz Idrije. Padel je in si pri tem zdrobil očala, kar je povzročilo poškodbo okrog očal in na nočni kosti. Rešilni oddelek ga je prepeljal v sanatorij.

—m Zagometa ljubezna tragedija. Po mestu se že od sobote zvečer raznaša vest o tragičnem koncu dveh zaljubljenec. Na obrežju blizu broda (nižje mestne klavnice) je neki mlad mož v prepilu ustrelil svojo ljubico, nato pa sam skočil v Dravo. Pri mrtvem dekletu so našli v denarnici še en dinar ter sliko obeh. Dozidal se je na privatnih pozvedbah toliko dognalo, da ga je dobilo dva petič tesa dogodka.

Društvene vesti.

— Splošni vpokojenci, nezgodni rentniki in vdove. V teku nekaj dni skliče splošni shod pod našim imenom, da se na njem sklenejo nadaljni in zadnji koraki za našo splošno rešitev. Odlasati ne moremo več. O tem boste potem časopisja pravočasno obveščeni, da se shoda vsi do zadnjega udeleže! — Koalicijski odbor vpokojencev.

— Mestna Orjuna St. Jakoba-Krakovo. Trnovo pozivlja vse svoje brate in sestre na važen sestanek, ki se bo v soboto dne 29. t. m. ob 20. uri (8. zvečer) v gostilni g. Kavčiča, Privoz št. 4. Udeležba strogo obvezna! — Zdravo!

— Sentjakovski sejem v nedeljo dne 27. julija na voljskem strelšču na Dolenjski cesti. Radi orientacije na obširnem veseliščnem prostoru, kjer sodelujete dve godbi, je dobro, da omenimo, da je ta prostor razdeljen na okoli 50 oddeolkov, ki ima vsak drugo ime. Posebna markacijska tabla bo vsa črna mur naznanila, kam naj se obrne, da nađe prostor, ki ga išče. Nekaj takih oddeolkov naj navedemo: Pri vselem sejmariju. Pri poštnem kristjanu, Pri fletni Ančki, Pri juri kači, Pri treh maščencih, Pri začarani Urli, Pri krščanski čednosti, Pri pokdovanem kumpu, Pri rdeči marelji, Pri božji kapljici, Pri angeljčku itd. — Začetek ob 15. popoldne in na veselo snidenje!

Izpred sodišča.

— Razne sodbe. Nekl precej podjeten »Gustel« iz Ljubljane si je hotel kupiti novo obleko. Ker ni mogel priti drugade do darjara, je šel k znani precej premožni gospe in ji rekel, da ga pošlita njena dobra prijateljica, ki pa je bolehnna in ne more sama priti, in on prosil, da naj ji posodi 900 Din. In res je izvalil pod to zvito pretvoro 900 Din, katere pa je obdržal zase. Ker pa je fant kmalo uvidel, da se bo stvar zvedla, je vrnil denar, vendar že prepozno, ker je bila gospijka že razkrita. Obsojen je bil na previden doček na 1 teden zapor. — Med vožnjo iz Karlova v Ljubljano je posabil neki potnik v vlaku srednje velik zavoj perila na klopi. Ko je ta zavoj našel sprevidni škarp, se je zglasil nenadoma neki Lesar in je trdil, da je zavoj njegov, vsled česar mu ga je sprevidnič tudi izročil. Toda se predno je prišel vlak v Ljubljano, je bil sprevidnič že brezovno obveščeno, da je neki potnik na prejšnji postaji izstopil in posabil zavoj. Tako je prišla sleparija na dan in Lesar je bil obsojen na 1 teden zapor.

— Pri zadnjih porotah se je vršila tudi obravnava proti carniku Zornu radi zlorabe uradne oblasti. V noči 22. feb. so namreč zaplenili blizo Cirknice carnik tihotapec 9 volov. Ko so gnali te vole na dražbo v Cirknico je porabil to priliko okoliški posestnik Andrej Pelič in je pregovoril carnika, da mu je zamenjal njegovega vola, ki se je kresal in ni bil za vožnjo, za drugega vola. Mož je poleg tega dal carniku za zamenjavo še 700 Din. Pri obravnavi je Pelič trdil, da ni imel nobenega namena, podku, piti carnika, ker je bil njegov vol še ved vreden in tudi težji je bil, samo za vožnjo ni bil uporaben. Bil je uverjen, da sme carnik, ki sme vole prodajati, tudi vola zamenjati, in pa da je šel denar, ki ga je oče še kljub temu doplačal, res tudi v državno kaso in ne v carnikov žep. Pri porotni obravnavi je bil Zorn oproščen, oproščen pa je bil pred senatom tudi Pelič, ker so sodniki verjeli njegovemu zagovoru. V dobro znani sodni dvorani na št. 28 so bili pokli, cani vsled ovadbe nekoga Japelja 3 člani Orjuna, katerih pa obtoženec niti ne pozna, in obsojeni, da so ga napdli v Dermotovi gostilni na Zabljaku in da so ga brez poviada posteno pretepali. Cela zadeva je jako čudna. V gostilni sta bila samo dva (-) gosta, Japelj in njegov tovariš Kratochvil. Obtoženec Japelj ni poznal, pri čem, obtoženec ni in cela zadeva visi, popolnoma visl. To je uvidel tudi sodnik, dasi mu je priča po vedala o dogodku v smislu ovadbe. Zato je celo zadevo preložil na negotov čas, da si poišče Japelj krivce in pa priče o dogodku, kajti če teh ni, potem se pač ne more prav ničesar napraviti. Radovedni smo, koliko časa bo potreboval Japelj da zbere vse ta potreben material proti neznanim obtožencem. — Po strani se gledata in sicer radi ljubosumnosti Franceta Klemenčič in Budnar iz Most. Vsled tega sta se nekoč spila in sta drug drugemu ponujala neko pijano žensko, ki je spala na skednju. Pri tem je sunil Klemenčič Budnarja za dežnik. kom v oko. K sreči pa ga je le malo poškodoval, ker se je pravdašno umaknil. Ker so ljubosumni ljudje vedno bolj razburjeni je sodnik to vpošteval in je obsozil Klemenčiča samo na 24 ur zapor. Ob Sori pri Zireh je našel neki okoliški posestnik ob. streljenega srnjaka, vrednega okrog 770 D. Spravil ga je s pomočjo domačinskih domov, kjer so srnjaka sskeli, ga razsekali in na različne načine pripravljene, ga je jedla cela družina. In kljub temu, da jim je stari Gregor svetoval, da naj molče, otroci, kot je njihova navada, niso molčali. In zve. del je celo storilo o ukradenem srnjaku na. jemnik Iova Iv. Kavčič, nakar je sledila ovadba in obravnava pri kateri je bila obsojena cela družina, 7 oseb in sicer po 14, 7, 5 in 3 dni zaporu, to pa je z ozirom nato, ker je škoda poravnana. — Nevarno je ko. mu kaj očitati, če se mu ne more tudi do. kazati. To je skušal v škofijiški trgovci Matija Zigon, ki je obdozil otroka bivšega selesniškega skladiščnika na loškem kolodvoru na Trati pri Škofljoki, ki pa je sedaj v pokolu, Tončka in Ida Majcen, da sta samsenjela na kolodvoru en zabo, da sta samsenjela dva prešiča, seveda v svojo k. risti in da sta prajala v okolici sumljivo manufakturno blago. Ker pa Zigon teh svojih precej težkih doklizev ni mogel dokazati, je bil obsojen radi faljenja časti na 48 ur zaporu in stroške. Mož pa s sodbo ni bil zadovoljen in se je pritožil. Ker pa tu. di pri takih obravnavi ni mogel nič novega naklepi, kar bi potrdilo njegovo očit. ke, je potrdilo vzkljeno sodišče sodbo škofjeloškega sodišča.

O novi jadranski atmosferi.

II.

Avstrijsko geslo »Divide et impera« je sejal sovražstvo med jugoslovensko in italijansko ljudstvo. Avstrijska politika ni nikdar storila nobenega koraka v spravo med Jugosloveni in Italijani ob Adriji. Na Dunaju so hoteli imeti spor v primorskih pokrajinah, da bi se tako v njih lažje izvajala nemška stremeljenja. In napram trozvezi so cesarski vodilni možje s povdardkom ugotavljali, kako so obzirni do italijanskega kulturnega naroda.

Vse to je šlo v škodo Jugoslovenom, v prvi vrsti radi tega, ker so se Italijani lepo ponižno klanjali pred avstrijsko naklonjenostjo in jo prav razumeli, izkazujoč nam skrajno sovražstvo. Ako je včasih vzkipele do viška sovaštvo tudi med Slovenci, je bilo iskati vzrok za to v glavnem pri Italijanih, ki so bili izborni pomočniki dunajski, proti nam naperjeni politiki.

Za vsakega slovenskega uradnika smo se morali posebej boriti. Koliko vztrajnega in napetega dela je trebalo, da smo dobili na sodnije in v politične urade svoje ljudi. In kaj je počelo italijansko časopisje? Je njimi! Ako je bil imenovan, v skrajni potrebi, za Gorico, Trst ali Pulo kak slovenski ali hrvaški uradnik, joj, kak krik se je dvignil v italijanskih listih, shode so sklicevali, slovesno protestirali in dunajski parlament bombardirali z interpelacijami.

Avstrijska vlada je pričela počasi importirati v Primorje nemške uradnike. V političnih uradih jih je bilo že tako precej, prihajali so na sodnije, železniško ravnanstvo je bilo nemško, gozdarski urad nemški, v Trstu in drugodi so sili na razna važna mesta. Kazalo je, da se polagoma prerinejo Nemci v Primorju kvišku do vseh vodilnih služb. Italijani so jim šli pri tem njihovem stremljenju na roko. Zadoščalo je, da se jim je nemški uradnik po svoji navadi ponosno približal, izpregovoril par italijanskih fraz pa je bil dobrodošel. Italijani so gledali v njem novo politično oporo zase proti Jugoslovenom. Nemški uradnik je bil varen pred napadi v italijanskem časopisju in prizanesli so mu nezanjane italijanske, češ se je bo že priučil; toliko nesramnejše pa so na to pljuvali na domače slovenske in hrvaške uradnike, ki so čestokrat obvladali italijanski književni jezik boljše kakor njihovi italijanski kolegi. Kako posebno hud je bil boj na šolskem polju. Koliko grdih napadov so morali prestati naši profesorji in učitelji. Cela poglavja bi lahko na-

pisali, kako so se primorski Italijani nekulturno borili proti našim pravicam na vseh poljih!

Deželne uprave v Primorju so bile v italijanskim rokah kljub ogromno prevladujočemu jugoslovenskemu prebivalstvu v teh deželah in v deželnih zbornih je vladala italijanska premoč. Mladi Italijani, nositelji irredentizma, so občutili to s pojmovanjem, da Dunaj priznava primorsko zemljo Italijanom, kateri so poklicani, gospodovati v njej. Slovenci in Hrvatje so »ščavi«. Italijanski irredentisti so hodili v Italijo pripovedovat, da so primorske pokrajine skoro do cela italijanske, kako pridno da deluje irredentizem in ker je bilo treba tam v poštev prihajajoče kroge podžgati za odrešenje, so zavijali resnico in se predstavljali za mučnike. Mi dobro vemo, kako so čestokrat naleteli na odgovor, ki ga niso pričakovali, kajti tisti številni regnicoli, ki so bivali v Trstu, so pripovedovali, prihajajo domov, kako izborni je za Italijane v avstrijskem Primorju v vsakem oziru in kako dobro se tam živi. Irredentistična misel je bila končno sprejeta v italijansko zunanjo politiko radi tega, ker je obetala zasedbo avstrijskega Jadrana in tako raztegnitev italijanske moči na njem.

Prišla je vojna in po njenem zaključku je padel velik del Jugoslovenov pod italijansko oblast. Tu so odrešenci vzkipele nad njimi, krivo so informirali o njih najprvo vojaške in potem politične predstavnike, nakar se je pričela divja gonja proti Jugoslovenom na zasedenem ozemlju. Ta gonja je velik madež na italijanski vojni zgodovini. Nepopisno je trpljenje, kateremu je bilo podvrženo naše ljudstvo pod italijanskim gospodstvom! To je globoko zarisano v srca vsega jugoslovanskega naroda, pred vsem pa pri Slovencih in Hrvatih, to se ne pozabi nikdar! Obsoja se Giunta, ki je pobesnel, zažgal Narodni dom, se s tem zločinom ponahal, ali treba obsojati tudi tržaške odrešence, ki so ga z napačnim predstavljanjem slovenskega ljudstva naglali proti njemu!

Sovražstvo in še kako sovražstvo! Pod Avstrijo krepko vzgojeno je seglo tudi v vojne čase proti Jugoslovenom v Julijski krajin. Še vedno divja in se pojavlja dan na dan Kdaj bo konec tega? V novi jadranski atmosferi je tako sovražstvo nemogoče. Nova atmosfera mora obsežati na italijanski strani le spravljivost in pravičnost do celega jugoslovanskega naroda.

ni Rusiji pa vroči vetrovi in suša, ki je zlasti ob Volgi uničila vse žito. V prvi polovici maja se je vreme zboljšalo in letina je kazala nekoliko boljše, zlasti v severni Rusiji, kjer je obilno deževalo. V južni Rusiji je bilo v maju premalo dežja. Do 15. maja taksirajo ruska poročila ozimino kot srednjo — 3,2. Jarovčina je zakasnela in zato do 15. maja še ni bilo točnih podatkov. Kjer so zbrani podatki, govore o ugodni letini. Jaro pšenico taksirajo v srednji Rusiji in Kirgiziji nižje kot lansko leto. Najslabše kaže jara pšenica v jugozapadni Rusiji. Po najnovejših vesteh je trajala suša v južni Rusiji, na jugovzhodu in ob spodnji Volgi tudi v drugi polovici maja. V teh krajih je prizadela suša poljedelstvu ogromno škodo.

O Bolgariji poroča mednarodni urad, da so izgledi letine dobri, ker je dež, ki je padel povsod, zelo ugodno vplival na žitno polje. Toče, suše ali drugih prirodnih nesreč ni bilo. Bolgarija računa, da pridelala letos 10.333.000 q pšenice, 1.674.000 q rži, 3.660.000 q ječmena, 1.437.000 q ovsa in 7.420.000 q koruze. V splošnem bo torej letošnja letina na Bolgarskem boljša, kakor lanska. Isto velja tudi o Jugoslaviji, o kateri pa mednarodni institut še nima točnih podatkov.

Pri nas ni bilo suše, pa tudi toča je nam letos prizanašala. Žito je sicer zakasnelo, nekaj škode je napravila povodenj, vendar pa smo lahko zadovoljni z letino, ki bo dobra. Vse je odvisno od vremena, ki lahko v zadnjem hipu pokvari jaro žito, pa tudi kakovost ozimine, v kolikor še ni požeta. Posledice nepovoljne letine v drugih državah, čutimo tudi pri nas. Včeraj smo že poročali, da so cene novega žita na novosadski blagovni borzi poskočile. Ker inozemski agentje pridno kupujejo novo pšenico. To je dokaz, da je stanje letine v svetovnem obsegu nepovoljno, kar bi imelo pri nas dobre posledice za producenta in žitnega trgovca, slabe pa za konsumenta.

★ ★ ★

—g Prodaja steklenih odpadkov. Ravnanstvo državnih železnik v Zagrebu bo prodalo dne 12. avgusta t. l. 8000 kg odpadkov od stekla. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Prodaja neporabnih vreč. V savskem intendantnem skladišču v Zagrebu se bo vršila dne 12. avgusta t. l. prodaja neporabnih vreč. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Dobava sena. Pri komandi savske divizijske oblasti v Zagrebu se bo vršila dne 12. avgusta t. l. očetna licitacija glede dobave 2.250.000 kg prešanega sena. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Tisočletnica Bokelske mornarice.

Dne 3. avgusta proslavi Boka Katorska redko slavlje. Po par sto letih bo vladar narodne krvi zopet odkloval stari prapor tisočletne plemenite korporacije Bokelske mornarice. Ni. Velikostni kralj je odkloval mornarico z redom Sv. Save III. razreda in bo to odklovanje izročeno omenjenega dne.

Bokelska mornarica je najstarejše združenje v naši državi in je malo verjetno, da obstoji še kako starejše v celi Evropi. Ugotovljeno je, da je obstojalo že leta 809, t. j. od kar so bile v Kotor prenešene kosti Sv. Trifuna, od takrat patrona Kotora in Boka. Vsekakor pa je treba prve sledove poiskati mnogo preje v prvih dneh municipalnega življenja v Boki. Pisani Statuti Mornarice izvirajo iz leta 1463.

Mornarica je bila stoletja dolgo močno in dobro organizirano bratstvo bokelskih mornarjev, ki se je v miru bavilo z gospodarskimi in socialnimi vprašanji, a v vojni je tvorilo oboroženo silo Boka.

Vsako leto na Trifunov dan (2. in 3. februarja) je slavlja Mornarica na svečan način svoj dan in so se v zadnjem stoletju redno ponavljale lepe svečanosti, dasi je Mornarica po padcu beneških oblasti prenehala biti javna ustanova.

Mornarji, pripadajoči društvu, nosijo starinsko narodno nošo iz črne svile in vezano z zlatom. Nosijo tudi staro dragoceno orožje.

Mornarica, ki je v preteklih stoletjih uživala velike ugodnosti, tudi sedaj ni podvržena zakonu o udruženjih, in ni niti pod nadzorstvom oblasti. Načelno je častniški zbor, ki sestoji iz admirala (izvoljen za vse življenje), enega četnika, prvega in drugega stotnika, enega nadporočnika, enega pridočnika in iz več poročnikov, izvoljenih od čet in bližnjih sed Kotora. Poleg tega se izbereta še dva mornarja, ki poleg prapora nosita dve starinski kopli ter »malaga admirala« — malo dete, ki ima osem dni pred glavnimi svečanostmi na narod s terase Sv. Trifuna »pohvalno«, kratke govore za uvod k svečanostim.

Svečanosti so tesno spojene z cerkvenimi obredi in obstoje iz slavnostnega vhoda čet v mesto, v igranju starodavnega »kola Sv. Trifuna«, v obhodih in procesijah v pogoščanju siromakov in junaških igrar. Za časa svečanosti je bila Mornarica absolutno gospodar mesta. Varovala je mestne ključke, postavila straže in izvrševala obsodbe. Že leta 1347. je Kotorški Municipij sprejel zakon glede pravice pomiloščenja, po katerem so se tri dni pred in tri dni po glavnih svečanostih smeli begunci vračati v mesto. Tudi kaznjencem, razen onim, obsojenim na smrt, je bil dovoljen povratek. Kasneje je dala beneška vlada Mornarici pravico, da na Trifunov dan zahteva amnestijo za obsojence in to pravico je čuvala

mornarica strogo. Primerilo se je, da nekoč ni hotela zaključiti javnih svečanosti in položiti orožja, dokler se niso iz Benetk vrnili »oratorije« z odobrenim pomiloščenjem.

Povdarjati je treba, da so bili Bokelčani vedno za narodno edinstvo in so ponovno naglašali, da naš narod nima dveh ver, nego da sta to samo dva obreda ene vere. Radi tega ni bilo nikdar preprirov med pravoslavni in katoličani.

Pri proslavi sv. Trifuna sodelujejo najuglednejši meščani, katoličani in pravoslavni.

Tako bo dne 3. avgusta Boka na svečan način proslavila dan svojega združenja z narodno državo.

To in ono.

Življenje Čerkesov.

Ljudevit Lat je baš te dni izdal I. del svojega spisa »Na Kavkazu«. Opisuje ljudi in naravo a pri tem jemlje v pretres glede kolonizacije Kavkaza s Čehoslovaki. Zato preiskuje vseh gospodarske, klimatične in politične pogoje za naselitev in priha do zanimivih posledic. Tu prinašam poglavje iz knjige, ki govori o Čerkezih.

Boj za narodno in versko samostojnost je zanimiva stran čerkeske povestnice, ki je splošno malo znana. Tako ve n. pr. m. lokdo, da so krščanski Čerkesi prostovoljno sprejeli muslimanstvo, samo del plemstva je poslal sporočilo Ivanu Groznemu v Moskvo ter sklenil zavezniško pogodbo. Ker so računali na pomoč Moskve proti Krimu, so se navezadnje podvržili Rusiji. Ivan Grozni si je izbral za ženo hčerko kneza Temrjaškega, ko je po smrti svoje žene Anastazije zastojal snubil hčerko poljskega kralja. Svatba Ivana Groznega z Marijo Temrjaškovo se je vršila, mimogrede povedano, ob posebnih okoliščinah, kakršne je hotela imeti čudna narava groznega vladarja. Pred poroko ni sprejel Ivan Grozni nobenega tučca, niti poslaničkov drugih držav in vse tri dni, ko se je vršilo poročno pirovanje, ni smel živ kret iz svoje hiše na ulico, a mestna vrata so bila ves ta čas zaprta. Bržkone se je despot sramoval, da je njegova nevesta iz pomulnastene rodbine in bila šele zadnji čas krščena?

Svojih stikov z Moskvo Čerkesi, zlasti Kabardinci ali Adige niso pretrgali, niti tedaj, ko je Marija Temrjukovna umrla, kar se je zgodilo leta 1569. torej po osemletnem zakonu, ker so vedno upali, da jim bo Moskva izdatno pomagala. Ali iz njih nade, da si so neprestano prosili, se niso izpolnile v tisti meri, kakršne je bilo treba v obrambo čerkeske samostojnosti in tako je prišlo, da so krimski kani na Kavkazu ostali zmagovalci. Leto kasneje v 18. stoletju se je vpliv Moskve razširil tudi semkaj, ali muslimanstvo je še skoraj popolnoma izpodrinilo krščanstvo.

Dandanes je med Čerkesi jako malo kristjanov. Poznal sem dobro enega izmed njih, ki je študiral bogoslovno akademijo v Moskvi, ali pozneje je postal gimnazijski profesor. Vedno me je zanimal duševni razvoj, ki sem ga pri teh pravoslavni kristjanih opazil. Sočasno so imeli v svojih srcih simpatijo do pravoslavja in Rusije, pri tem pa nekako mlahnost, ki se je včasih stopnjevala naravnost do antipatije, ker njih narod ni dobil v boju z mohamedanci od Rusov toliko pomoči, kakor si jo je želel.

Opazil sem, da so imeli napake, ki jih je napravila ruska birokracija (edino v centru so docela razumeli čerkeske zadeve, dočim je mestna administracija dela la napako za napako), torej da so imele te napake za posledico nesporazumenje, dasi so v celoti Čerkesi simpatizirali z Rusi. Bili so trenutki, ko so turški emisarji podpihivali in hujskali proti Rusiji. Do vstaje pa je pršlo že v 19. stoletju, ko so v 60 letih vsi nezadovoljni poraženi v punktu proti Rusiji dobili dovoljenje, da se izselijo v Turčijo. Med njimi je velika večina umrla po izseljeniških taboriščih za raznimi epidemijami in od tiste dobe ni prišlo do odprtega boja proti ruski vladi, to je proti mestni administraciji, ki večkrat ni delovala po razmerah centralne vlade, premišljeno in modro, marveč narobe ter je tuzemcem dražila. Toda vkljub vsemu ostali Čerkesi, zlasti Kabardinci niso bili sovražni Rusom med svetovno vojno, ki je bila silno težka doba za Rusijo, ter so se upirali sleparstvu in lažljivim obljubam turških in nemških emisarjev, ki so prihajali v velikem številu v kabardinske in druge pokrajine. Turčija je dobro poznala velik vpliv Čerkesov plemena Adige na druge tuzemce severnega Kavkaza. Od nekaj je bila njih morala vzor ostalim planincem, kojih predniki so pošiljali svoje otroke v vagojo h karardinskim veljakom, da bi se pri njih naučili lepega vedenja in obnašanja — adige čabze. E. Reclus ne imenuje zastojal plemena Adige (Kabardincev) Francoze vhoda. K njim so pošiljali svojo mladino tudi Tartari in Osetini in niso mogli napraviti večjega poklona kakor če si rekel kakemu človeku teh narodov, da se obnaša kakor rojen Adigi. Skorej vsi kavkazski narodi so sprejeli tudi moško čerkesko nošo.

Vpliv Čerkesov Adige bi bil lahko imel dalekosežne posledice, če bi ne bili v tlini. Ru ruske armade vdolil turškemu in nemškemu zapeljivanju in se spuntali proti Rusom. To pa se ni zgodilo, marveč reči moramo, da so bili Rusom povsem vdani, po zabivši vse krivice, dejanske in samo domnevane ter blagodejno vplivali na druga čerkeska plemena.

Sovjetska vlada je dala Čerkesom Kobordincev avtonomijo, dala priliko za organizacijo narodnega šolstva, ki je bilo prej jako zanemarjeno in, kar je najzanimivejše in skoraj neumljivo, vzbudila je v

njih narodno zavest, kar spada k mnogim kurioznostim kabardinske zgodovine. Ustanovitev čerkeskih narodnih šol in narodopisnih, prirodnoznanstvenih in arheoloških muzejskih birk ne samo v glavnih, temveč tudi v malih analih oživlja vseposod zavest in še danes se lahko trdi, da bo oblast Čerkesov Adige igrala — kakor že igra — veliko vlogo v življenju severnega Kavkaza.

Bilo bi torej povsem razumljivo, da bi poskušali pridobiti si simpatije predvsem teh kavkazskih tujcemov ter bi ne dali Nemcem, ki imajo tu svoje poljedelske naselbine, prilike, da bi nas (Čehi) prehiteli pa nam naše delo ali omenogčili ali otežili.

Kakor sem se na svoje oči prepričal, so Kabardinci zelo zahvalno ljudstvo, ki je hvaležen za slednjo kulturno pomoč. Ko sem se z njimi poslavljaj, so me prosili, naj poizkusim navezati najodžje stike med njimi in Čehoslovasko republiko in me vabiti, naj jih še obiščem. S svojim spisom bi rad prispeval k medsebojnemu spoznanju, da bi Čehi posvetili Čerkeskemu narodu, zlasti plemenu Adige, več zanimanja ter da bi našti stiki z njimi, namreč kulturni in gospodarski stiki, omogočili našo naselbinsko in izvozno delo na severnem Kavkazu, na katerem imajo Kabardinci še vedno velik vpliv.

ZAKAJ SE MOŠKI NE ŽENIJO?

Večina moških dandanes noče stopiti v zakon predvsem radi ženskega pokreta in težnje za nekako emancipacijo. Nekaj angleški list, ki se podrobno bavi s tem vprašanjem, navaja med drugim, da se danes moškemu kaj lahko primeri, da ga njegova boljša — emancipirana polovica udari s sekuro po glavi, v slučaju, da je drugega mišljenja kot ona. Istotako je neprijetno imeti za soprogno ženo, ki zahaja na politična zborovanja in demonstracije.

Če se upošteva vse te neugodnosti, ki jim je izpostavljen moški, ako stopi v zakon z žensko, prepojeno z idejami feministič. pokreta, potem se ni čuditi, da sklenje zakonov stalno pada. Isti list je stavil na svoje čitatelje vprašanje, dali je res feministični pokret v tako velikem nasprotju z zakonom. Eden čitateljev je odpisal: »Že več let sem poročen s tako ženo, vendar lahko rečem, da tak zakon ni tako tragičen kot se misli. S svojo ženo se redkokdaj prepirava, ker običajno popustim jaz. Parkrat se je primerilo, da so jo povodom demonstracij vtaknili v zapor. Dočim ona sedi v zaporu, odidem jaz k prijateljem in se imenito zabavam. Želel bi, da večno sedi v zaporu.«

Neki drugi je odpisal: »S svojo ženo imam same neprimlike. Že pri poroki je bila zgruba. Trikrat smo morali ženitovanje odgoditi, ker je morala na policijo, da so jo zaslišali. Ob priliki najinega poročnega potovanja so bile baš volitive. Ona je zato po vagonih lepila plakate. V kupeju je hotela izpraskati očel nekemu zastopniku, ki je bil znan nasprotnik ženskega gibanja.«

Odgovori angleškemu listu so zanimivi in jih je nebroj. Večina moških pa odgovarja na vprašanje, da nočejo v zakon, ker se ne strinjajo z dandanašnjimi nazori žensk. Eden izmed njih veli: »Žena ima edino nalogo: da pometa v hiši in skrbi za deco.«

Torej drage gospodične, ne politizirajte in boste kmalu ujele močika...

KONGRES ALKOHOLIKOV.

V Haagu na Holandskem se je vršil te dni peti mednarodni kongres proti treznosti. Predsedoval je grof de Mont, izdelovalac glasovitega francoskega prvovrstnega šampanjca. Na kongresu je bilo zastopanih 20 različnih držav in bilo je nad 200 delegatov. Sprejeta je bila resolucija, ki najstrožje obsoja treznostno gibanje. Resolucija vsebuje napad na antialkoholike, češ da povsod zanašajo nestrpnost in vse kulturno. Naposled kongres poziva vse kulturno človeštvo, da sprejme njegove ideje, ki so v skladu z individualno svobodo in z naukom, ki je dokazal, da je vporaba alkohola koristna za moralno in telesno zdravje človeka. Po kongresu je bil razkošen banket, ki je bil popolnoma v duhu rešolucije udeležnikov kongresa. Pilo se je na mrtve in žive. H koncu se je imelo vršiti defiliranje alkoholikov po Haago. Točka je odpadla, ker so se kongresisti od zavžite pljače, kar valjali po tleh.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Kupujte olimpijske srečke!

Gospodarstvo.

Izgledi letošnje letine v svetovnem obsegu.

Lansko leto je bilo glede poljedelskih pridelkov tako ugodno, kakor že vsa povojna leta ne. To potrjuje tudi mednarodni poljedelski institut v Rimu. Meteorološke razmere so bile lani izredno povoljne, kar je seveda vplivalo tudi na letino. Zetev je bila obilna v vseh agrarnih državah navzlic temu, da je navadno dobra letina samo v nekaterih državah, dočim v drugih uniči toča, suša ali povodenj žitno polje tako, da morajo dotične države uvažati večje količine žita. Lansko leto je bilo v tem oziru izjema. Mednarodni poljedelski institut v Rimu pa je postal glede letošnje letine pesimističen že v januarju, ker so prihajala iz nekaterih držav zelo neugodna poročila o stanju letine. Isto pesimistično stališče zavzema še sedaj, ko je v splošnem že razvidno, kakšna bo letina in koliko žita pridelala letos svetovno poljedelstvo. V juniju je izdal institut poročilo o stanju letine; iz katerega poročila posnemamo nekatere važnejše podatke, ki nas morajo zanimati tem bolj, ker smo agrarna država, odvisna več ali manj od položaja na svetovnem žitnem trgu.

V večini evropskih držav je vplivala visoka temperatura in jasno vreme z obilnim dežjem v drugi polovici maja zelo ugodno na žito. Kar je pokvarila zakasnela pomlad v severni in srednji Evropi, je popravilo toplo vreme in pogosti dež. Stanje letine je bilo začetkom junija povsod boljše kakor začetkom maja, navzlic temu, da položaj v nekaterih državah severne Evrope, zlasti v Rusiji ni bil tako ugoden, kakor lansko leto ob tem času. Ugodnejše je bilo stanje letine začetkom junija v donavskih in balkanskih državah. Velika suša in vroči vetrovi v južni Italiji, na Španskem in v severni Afriki so škodili letini, ker je začelo žito prezgodaj dozorevati. V severni Ameriki je bilo stanje letine 1. junija v splošnem slabše, kakor lani ob istem času. Žito in drugi pridelki so zakasneli zlasti v Kanadi. Površina polja, zasejanega z jaro pšenico, je v Združe-

nih državah letos manjša, kakor lani, dasi ta razlika ni tako velika, kakor druga leta. Isto je tudi glede rži in ječmena. Kar se tiče Kanade, ni mogoče ugotoviti točnega stanja do konca julija, ker mednarodni institut še nima podatkov o količini posejanega žita.

Glede pšenice v državah, ki jo pridelujejo največ, t. j. v Zedinjenih državah, v Britaniji, Indiji, Bolgariji in Belgiji, kjer znaša letni pridelek pšenice približno eno četrtino svetovne produkcije pšenice, je mednarodni institut izračunal, da bo znašala letošnja letina 337,9 mil. q proti 370,4 q l. 1923, kar pomeni — 8,7 %. Ta primanjkljaj gre v prvi vrsti na račun Združenih držav, ki pridelajo letos okrog 25 milijonov q manj pšenice, kakor lani, in 56 mil. q manj kakor povprečno zadnjih pet let. V odstotkih izražena razlika znaša 12 in 21. Podatki, ki jih je imel na razpolago mednarodni institut začetkom junija, se nanašajo sicer na gotovo število držav, ter je torej težko soditi o svetovni količini letošnje pšenice, vendar pa je jasno, da bo letošnji pridelek pšenice v državah severno od ekvatorja manjši, kakor lani.

Glede rži, ječmena in ovsa ima institut podatke samo iz nekaterih držav. Toda če vpoštevaemo stanje teh vrst žita in površino zasejanega polja, vidimo isto nerazveseljivo sliko. Tudi rži, ječmena in ovsu bo letos manj, kakor lani. Nepovoljni izgledi letošnjih pridelkov pšenice niso ostali brez posledic. Že v maju so cene pšenice poskočile. Kolebanje cen na svetovnem žitnem trgu je najboljše dokaz, da letošnja letina v primerjavi z prejšnjimi leti ne bo posebno dobra. Vreme pa je bilo neugodno za žito tudi v juniju in juliju. Nizka temperatura, nekaj izrednega za ta poletni čas, je vplivala na letino v mnogih rodovitnih krajih Združenih držav, kjer je nastalo novo kolebanje žitnih cen, zlasti v drugi polovici junija.

V juniju je poročal mednarodni institut prvič o stanju letošnje letine v Rusiji. Zdi se, da to stanje ni posebno dobro. Ozimina je v mnogih krajih pozlebla, pa tudi jaro žito ne kaže dobro, ker je bilo vreme v zapadni Rusiji do maja zelo hladno in deževno, v vzhod-

Miran Jarc:

Troje ljudi.

(Dalje.)

II.

Na vse zgodaj sta Vladko in Asta prosila in prosila, da naj gre z njima tudi »mamica« na grad, kajti René ve toliko lepih in mikavnih zgodbic, in njegove igrače so tako čudovite, da bi bila resnična škoda, če ne bi tudi »mamica« videla vseh teh zanimivosti. Vendar pa se je odhod zakasnil še do popoldne in še čez. Po kosilu se je gospa z otroci odpravila v doma in obljubila, da se povrne čez dve uri. Gospod ravnatelj se ni protivil njenemu sklepu, privolil je celo naj ostane z malima na gradu do večera kjer se on itak odpelje z avtom v mesto, kjer bi poleg drugih opravil in poslov rešil še najvažnejše: uredil račun z onim tajnostnim pisnom.

Ko so žena in otroka že odšli z doma, je naročil ravnatelj svojemu slugi da pripravi avto, sam pa je odšel še v svojo pisarnico ter ni opazil, kaka radost se je razila po obrazu sluge Janeza, ki je kolikor hitro je mogel, stekel na vas — morda iz tega, morda iz one-

ga vzroka, morda iz veselja, da se zopet pelje v mesto, kjer se je počutil med svojimi sovlastniki kot riba v vodi. Njegov gospod ga je že zadirčen in nemiren čakal na dvorišču in ga vsega razgretega in zasoplega sprejel z glasnim oštevanjem. Sluga se je opravičeval na vse načine in še pristavil, da je stroj pri motorja pokvarjen, opravljanje se je precej zakasnilo, slednjič pa se je pokazalo, da je bila poškodba ničeva, vendar pa toli malenkostna, da je avto po preteku dobre ure že odrad od prijazne vile v zatišju in brzel po deželni cesti skozi Kotlino, ki so jo na obeh straneh zaraščali širni hrastovi gozdi. Tedaj pa je polagoma začel avto zastajati. Ravnatelj se je vznemirjal in se že vzpel, da opomni vozača, ko je v tem hipu, skoro v osrčju temotnega gozda nenadoma skočil neznanec proti avtomobilu z divjim vikom in krikom, da je napaden. Bil je ves zmrušen, razstrgana suknja mu je visela plašno preko ram, divji pogledi so mu sikali iz oči in s slabotnim glasom je vpil: »Na pomoč, na pomoč, tam notri, tam v gozdu... Za božjo voljo, rotim vas, rotim vas!«

Neznanec se je vil in metal kot

brezumen okrog vozila in prestrašeni mu ravnatelju ni kazalo drugega, kot da izstopi, da bi obsedenca pomiril. Sluga je sprva kazal sila malo brige za ves dogodek, ki pa vendarle ni bil tako brezpomemben, na gospodarjev namig pa je tudi on izstopil in prijel razgrajča z roko.

Avto je ostal sam na cesti, trojica ljudi pa je odšla proti gozdu, iskat dozdevnega napadalca. Še niso prešli dobrih petdeset korakov od parobka, kar so ju obstopili trije črno zakrinkani možje.

Ravnatelj je prebledel. Sunkovito je segel z roko po samokresu, toda že ga je prišla trda roka in komaj se je ovedel, je bil že zvezan. Sluga je izkričal nekaj kletvic, zamahnil z rokami morda v obrambo svojega gospoda, morda v samoobrambo in se potem spustil v jadri beg.

Med tem se je gnječa v gozdu divje prerivala, kajti Vedomu se je za hip posrečilo, da se je oprostil svojih vezi in začel kot besen bitij in tolči okrog sebe, dokler ga ni zrušil silen udarec na tla. Predno pa se je zgrnila okrog njega šumeča tema, ki so jo prekrizavali žvižgajoči brzgi škrlatnih žarkov, mu

je priključala pojemajoča zavest v spomin včerajšnje usodno pismo in rogačji se obraz upornika Štera. Toda sedaj je bilo prepozno...

Ob isti uri, ko se je bil nesrečni tovarnar na vse kriplje za svoje življenje, pa sta njegova žena Avrelja in baron Weißenfels sedela v grajskem parku in se radovala ob igri svoje dece, ki je tekala in skakala po stezicah med platanami nedaleč od njiju.

»Kakor, da so oživel davni vek!« je zavzdihnil baron in se sklonil nad svojo prijateljico. Ona se je lahko odmaknila. »Rožo imate v laseh. Rdečo rožo — toplo luč, ki naj nam svetli v temi mračnih sedanosti...«

»Rdeča roža«, je nadaljevala Avrelja, »samo tu mi sveti, samo v teh pravilnih gajih, ki so jih začarale prethitje želje in misli bahnih princez. Toda tam zunaj, tam spodaj je kalno in dušljivo... in rože venejo in listi, ki jih nosi veter po zraku so žolti in mrtvi...«

»Misli pa niso nikoli žolte in mrtve«, je pesnil baron dalje, »misli in želje, ki jih je osvojila rdeča roža... In tudi rdeča roža vam nikoli ne vene... če

ji le boste vsikdar prilivali kri svojega srca...«

Gospa si je vzela vrtnico iz las in jo gledala zamišljeno. Nato se je molče nagnila k prijatelju, ki jo je prijel za roko...

»Tako... in ustavil se je čas in življenje se je pobožanstvilo v večnost... dajva oživotvoriti spomin na to uro, ki je ne bo take nikoli več...«

In tudi poljub med njima je bil slogovit kot vse, kar se je odigravalo v tem grajskem zatišju...

In potem... potem, je lepo gospo zaskrbelo. »Potem bo spomin tako silen, da bo iz njega vrelo življenje in moč in tolažba za prihodnje dni. Vstaniva...«

»In otroci?« se je Avrelja vznemirila.

»Otroci se ne izgube«, se je lahko nasmehnil baron.

Odšla sta po stezici, mimo grmičev, mimo pestrih in močno dehtečih gred in izginila skozi grajska vrata.

Solnce pa je že tonilo v zapad...

(Dalje prihodnjik).

Inserirajte v „Slov. Narod“!

Zobozdravnik Dr. Puher
Poljanska cesta 16 (Jožefinum) 4737
ne ordinira od 27. julija do 17. avg.

Vse vrste reklamnih napisov za ljubljanski veleposojilni bodisi na zunanji ograji ali v notranjih prostorih dobavljajo se vedno kakor do sedaj trdka 32 T

PRISTOU & BRICELJ
Aleksandrova c. 1 — Ljubljana — Selenbugova ul. 6
strokovno izučena specialista za črkošlikarstvo v vseh panogah te stroke.
SPECIALITETA: steklene napisne firme, slikanje državnih in drugih grbov po predpisih. — Izvršitev od najenostavnejšega do najprecejnejšega modernega sloga. — Naročila za ljubljanski veleposojilni prosimo pravočasno, da nam bo mogoče jih pravočasno dobaviti.
Ustanovljeno 1903.
Telefon 908.

Vsa industrijska dela, kakor: najmodernejše podzemeljske (Treppen-rost) tečaje (lagerje) iz najboljšega materiala, različne dele strojev, zlasti za parne žage, cele ali posamezne izdeluje in vlija v svoji lastni livarni kar najsolidnejše in pri takojšnji postrežbi

Ivan Gregorin, strojna delavnica
Vnanja Gorica 38, p. Brezovica pri Ljubljani. 4739

S A M O

pravi patetirani Maršnerovi šumeči limonadni bomboni so najboljši za žejo, dobijo se povsod.

Josip Vitek
Ljubljana, Krekov trg 8

Edino 36 TAV
JUHAN
nadomestni in prenosni okusi in redilnost mesa v hrani.

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanjše pa Din 5—

Službe

Skladiščnik,
trezen in pošten, samski, s pričevali — želi vstopiti v službo 15. ali koncem avgusta. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 4770

Potnika
za Slovenijo — izučena ga galanterista — sprejme takoj tvečka Henrik Kenda, Ljubljana. Ožira se le na osebne ponudbe. 4769

Iščem kuharico!
Duhovnik v dvorec z dvojice ženske dece od 13 in 10 let, išče čestito, dobro, vestno starejšo kuharico in hišno — za vse ženske hišne posle in katera misli daj časa ostati. Plača po pogodbi. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na: Emilijan Grbič, sveštenik, Ruma, Srem, Lovrina ulica 157. 4772

Kantiner

se išče za neko parno žago na Dolenjskem. — Reflektira se na onega, ki ima prakso v vodstvu takega posla ter bi ga prevzel obenem s svojo družino. Stanovanje, svečava in kurjava na razpolago, dočim mora kantiner pribraviti lastno opremo za točilnico, kuhinjo in namizno posodo. — Ponudbe naj se pošljejo v Zagreb L. poštanski pretinac broj 211 s točnim in natančnim opisom pogojev. 4768

Prodaj

Nemška detelja
se proda za košnjo. Doletna parcela je velika 4000 m², s kozolcem, in se odda v najem. — Nahaja se poleg kamniške proge. — Poizve se Sp. Šiška, Lepodvorska ulica 253. 4765

Moško in žensko kolo,

dobro ohranjeni, naprodaj. — Poljanski nasip št. 40. 4594

Motocikl

»Indian Scout«, 5/7 HP, nov, — naprodaj radi bolezni. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 4742

Pes volčje pasme,
jako lep, z domačo dresuro — se jako ceno proda. — Naslov: Viktor Jelčnik, Rožna dolina 4766

Kunim

Luksuzni avto,
štirisedežen — se kupi, kateri je bil največ eno leto v uporabi ter je najnovejšega tipa. — Ponudbe z navedbo cene in znamke je poslati na upravo »Slov. Naroda« pod šifro Avto 400/4726. 4767

Staro moško kolo,

dobro in nizko — kupim. Vrtar pivovarne Union. 4759

Stanovanja

Stanovanje
s tremi event. štirimi sobami, kopalno sobo in vsemi zraven spadajočimi pritliklinami — se odda v podnajem. — Ponudbe pod »Predplačilo/4746« na upravo »Slov. Naroda«. 4767

Razno
Pozor! Pozor!
Plačam najbolje po visokih cenah stare obleke, pohištvo, otroške vozičke itd. — Dopisnica za došča, da pridem na dom! — M. Golob, Ljubljana, Sv. Jakoba nas. brežje 29. 4767

Kompanjona

z udeležbo na kapitalu — išče radi družinskih razmer stara dobro vpeljana trgovina z deželnimi pridelki. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 4754

Nepremičnine

Kupiti ali prodati
vile, stanovanjske, trgovske in obrtne hiše, kmetijske posesti, graščine, žage, mlarne, stavbne parcele itd. — OD DATI ALI NAJETI stanovanje, sobe, trgovske in obrtne lokale — za morete najuspešneje le potoma
»Posest«, Realitete pisarne d. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 24. 3770

Inserati v
»Malih oglasih«
imajo neoporečno velik uspeh v »Slov. Narod«. 4767

Umetniške razglednice

100 komadov à Din 25— naprej priporoča

Narodna knjigarna, Ljubljana, Prešernova ul. 7.

Za Vodmat in Moste sprejememo dve raznašalki.

Uprava Slov. Naroda.

Kopalna sezija 1924

Najnovejša izbira:

kopalnih plaščev, oblek, čepice ter kopalnih čevljev za dame in gospode. Posebno ugodno kupite kopalno obleko s krilom la Bengerjev trikot po reklamni ceni 125 dinarjev.

Razpošilja se po pošti!

A. Sinkovic nasl. K. Soss, Ljubljana, Mestni trg 19

Darujte za „Sokolski Tabor!“

MERAKL

boje, masila, lakove, štuk, emalje, kistove i garancirano čisti firmis najbolje kakovosti

Medić - Zankl

družba z omejeno zavezo

MARIBOR LJUBLJANA NOVI SAD
podružnica centrala skladišče

TVORNIC:

LJUBLJANA-MEDVODE

Razpis prodaje.

Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma v Ljubljani proda parcelo št. 243/1 kat. obč. Sv. Petra predmestje I. del. Ta parcela leži tik ob južni železnici na Friškovicu (med posestvom spediterja Ranzingerja in Martinove ceste). Radi svoje obsežnosti 8787 m² je pripravna za zidanje tvornice ali obsežnih skladišč, možno je izpeljati industrijski tir od južne železnice. Opozarja se, da je svet peščen in se lahko dobi iz tal ves pesek za zidanje poslopij. Ker je parcela deljena na 7 stavbenih parcel v izmeri 769 m² — 1277 m², se prodajajo tudi posamezne parcele; ako je ponudnik za celotno parcelo boljši kot ponudniki za posamezne parcele, se proda temu. Ponudbe, katerim se priloži 10% vadij v gotovini odnosno v vrednostnih papirjih je vložiti do 21. avgusta do 12. ure pri podpisnem odboru.

Kupec se mora zavezati, da ostane 4 tedne, ko konča rok za vlaganje ofertov, v besedi. Vso kupnino je plačati takoj po prejemu obvestila, da je ponudba sprejeta.

Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma (univerza) v Ljubljani, dne 22. julija 1924.

4763

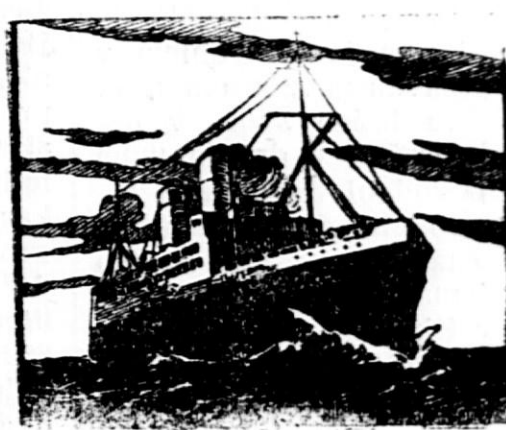
Dr. A. Šerko.

Trgovačko dion. društvo u Bačkoj

sa prvoklasnim referencijama, traži komisionalno stovarište iz prve ruke, u na kojoj stanki. Atresa kod „SCHMOLKA“ oglasnog zavoda, Novi Sad, Futoški put 2. 4771

Dr. Jos. Stojc

ne ordinira do konca avgusta 1924. 4755

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta parobrodna linija — Generalno zastopstvo za Ljubljano S. H. S. Zagreb, Trg. I. št. 17. 2655

Redoviti potniški promet:
Hamburg-Cherbourg-Southampton v
New York in Kanado
Cherbourg-Liverpool-Southampton v
Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —
Odrava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.
Kabina tretjega razreda z dvema in štirimi posteljami.

Podzastopstva:
Beograd, Karagijorgjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —
Veliki Bečerek, Kralja Aleksandra u. 4. — Bitolj, Bulevard Aleksandra 163.
Brzjavni naslov za gori navedena podzastopstva „Royalmail“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro:
Spska Prometna banka v Sarajevu in Gruzu.
Brzjavni naslov: „Prometna banka“.

Dopisovanje v vseh jezikih.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem posloplju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzjavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457 in 548.